

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Гуманітарний навчально-науковий інститут
Кафедра прикладної лінгвістики

«Допущений до захисту»

Завідувач кафедри

«__»_____2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: Розробка електронного довідника: «Структурно-типологічні
характеристики мов країн Європейського Союзу»

Виконала: студентка
групи 5521 Войтович І. Р.

(підпис)

Керівник роботи: доктор
філологічних наук, професор
Дубова О.А.

(підпис)

Анотація

Войтович І.Р. Електронний довідник «Структурно-типологічні характеристики мов країн Європейського Союзу»: кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» / - Миколаїв, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова – 2024 р.

Кваліфікаційну роботу виконано на кафедрі прикладної лінгвістики гуманітарного навчально-наукового інституту Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова – 2024 р.

Керівник роботи – д-р філол. н., професор О.А. Дубова.

Робота складається зі «Вступу», трьох розділів основної частини, загальних «Висновків», списку використаної літератури (75 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 180 сторінок.

Дипломне дослідження присвячено визначенню структурно-типологічних характеристик, що належать мовам країн Європейського Союзу. У роботі з'ясовано способи визначення структурно-типологічної характеристики мови. Обґрунтовано та розмежовано вживання понять *тип мови* та *тип у мові*. Проаналізовано терміни, які використовуються для позначення структурно-типологічних властивостей мови (типів у мові), а також визначено, що структурно-типологічними властивостями, які використовуються для визначення структурно-типологічної характеристики мови, є такі власне морфологічні типи в мові, як аморфізм, аналітизм, синтетизм. За допомогою алгоритму було проаналізовано українську, англійську, німецьку та французьку мову. У результаті аналізу українську мову було віднесено до синтетичних. Англійську, німецьку та французьку – до аналітичних. Інформація з дослідження систематизовано та упорядковано подається у довіднику, який складається семи розділів, у яких представлено інформацію про можливості застосування довідника, окремими частинами подані структурно-типологічні характеристики досліджуваних мов.

Ключові слова: *аморфізм, аналітизм, морфологія, морфологічні структурні типи, синтетизм, структурно-типологічна характеристика мови, тип мови, тип у мові, формомодель.*

Annotation

Voitovych I.R. Electronic reference book "Structural and Typological Characteristics of the Languages of the European Union Countries": qualification work for the degree of higher education "Bachelor" / - Mykolaiv,

Admiral Makarov National University of Shipbuilding - 2024.

The qualification work was performed at the Department of Applied Linguistics of the Humanitarian Educational and Research Institute of the Admiral Makarov National University of Shipbuilding - 2024.

The supervisor of the work is Doctor of Philology, Professor O.A. Dubova.

The work consists of an Introduction, three chapters of the main part, general Conclusions, and a list of references (75 titles). The total volume of the work is 180 pages.

The thesis is devoted to the definition of structural and typological characteristics belonging to the languages of the European Union. The paper identifies the ways to determine the structural and typological characteristics of a language. The use of the concepts of language type and type in language is substantiated and differentiated. The terms used to denote the structural and typological properties of a language (types in a language) are analyzed, and it is determined that the structural and typological properties used to determine the structural and typological characteristics of a language are actually morphological types in a language, such as amorphism, analyticism, synthesis. The algorithm was used to analyze Ukrainian, English, German and French. As a result of the analysis, Ukrainian was classified as a synthetic language. English, German and French were classified as analytical. The information from the study is systematized and presented in an orderly manner in the reference book, which consists of seven chapters, which provide information on the possibilities of using the handbook, and separate parts present the structural and typological characteristics of the studied languages.

Key words: *amorphism, analyticism, morphology, morphological structural types, synthesis, structural-typological characteristics of language, language type, type in language, form model.*

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ВИЗНАЧЕННЯ СТРУКТУРНО-ТИПОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОВИ.....	9
1.1. Проблема визначення структурно-типологічної характеристики мови .	9
1.2. Структурно-типологічні властивості для визначення характеристики мови.....	16
1.3. Формомодель як основна одиниця формотворення.....	19
1.4. Прийоми методики визначення структурно-типологічної характеристики мови.....	25
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНО-МОРФОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СИНТЕТИЧНИХ ТА АНАЛІТИЧНИХ КОМПОНЕНТІВ У ДОСЛІДЖУВАНИХ МОВАХ.....	28
2.1. Структурно-морфологічна характеристика сучасної української мови.	28
2.2. Структурно-морфологічна характеристика англійської мови	62
2.3. Структурно-морфологічна характеристика німецької мови	86
2.4. Структурно-морфологічна характеристика французької мови	143
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА РОЗРОБКИ ЕЛЕКТРОННОГО ДОВІДНИКА «СТРУКТУРНО-ТИПОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОВ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ».....	163
3.1. Мета і методологія створення електронного довідника	163
3.2. Структура і зміст довідника	164
3.3. Реалізація створення електронного довідника	166
ВИСНОВКИ.....	169
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	174

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

1. акт. – активний
2. аорист. – аористичний
3. дав. відм. – давальний відмінок
4. давномин. – давноминулий
5. дієприкм. – дієприкметник
6. дієсл. – дієслово
7. дійсн. – дійсний
8. док. – доконаний
9. жін. – жіночий
10. знах. відм. – знахідний відмінок
11. знач. – значення
12. інф. – інфінітив
13. кл. відм. – кличний відмінок
14. лз – лексичне значення
15. майб. – майбутній
16. мин. – минулий
17. місц. відм. – місцевий відмінок
18. мн. – множина.
19. множ. – множина
20. наз. відм. – називний відмінок
21. недок. – недоконаний
22. одн. – однина
23. ор. відм. – орудний відмінок
24. ос. – особа
25. осн. – основа
26. пас. – пасивний
27. перф. – перфектний
28. род. відм. – родовий відмінок

- 29. сер. – середній
- 30. спос. – спосіб
- 31. субст. – субстантативна
- 32. теп. – теперішній
- 33. числів. – числівник
- 34. чол. – чоловічий

ВСТУП

Протягом періоду з кінця XVIII і початку XXI століття в лінгвістичних працях прослідковується інтерес до вивчення проблематики структурно-типологічних змін у мовах. Про це нам свідчать праці таких мовознавців, як А.В. Баклушин, В. Г. Гак, Дж. Грінберг, М. М. Гухман, О.А. Дубова, І.В.Дуриданов, І.М.Ільїна, Г. П. Їжакевич, А. О. Колесников, Л.В.Кузьмичева, О.І.Москальська, І. П. Мучник, Є. О. Нелісов, М. В. Панов, Е. Сепір, В.С.Сидорець, О. І. Смирницький, Є. В. Чешко, Ш. Баллі, А. Юлдашев. Розгляд проблематики структурно-типологічних характеристик мов відбувався за допомогою використання матеріальної бази різних мов світу. У своїх дослідженнях учені порушували значну кількість питань, але ключовими стали такі:

- 1) виявлення чітких ознак для розмежування структурно-типологічних характеристик мови;
- 2) вплив структурно-типологічної організації мови на її досконалість;
- 3) чи є зміни в структурно-типологічній основі мови фундаментальним компонентом її розвитку [20, с. 3-4].

Першу увагу до існування різних структурно-типологічних виявів у мовах стали приділяти в 70 – 80 роках XIX ст. Фокус наукових інтересів тоді розміщувався нерівномірно: більше уваги отримували ознаки аналітизму в мові, а синтетичні ознаки, оскільки вже були наявні в мовах раніше, отримали лише поверхневий опис.

Набагато інтенсивнішого вивчення набуло питання, присвячене еволюційним змінам типологічних ознак. Перші дослідження проводилися на іменниковій словозміні і свідчили про те, що українська мова розвивається переважно у аналітичному плані. Як підтвердження цьому наводилися такі аргументи посилення аналітизму в мові:

1. склад іменникових закінчень стає коротшим, функціональність цих закінчень стає слабшою, а роль прийменників для вираження відмінкових

значень стає сильнішою [10, с. 139-140; 9, с. 477; 11, с. 210; 12, с. 232];

2. використання контекстуальних засобів для диференціації граматичної омонімії синтетичних форм;

3. зростання чисельності слів, що не змінюються (іменників та прикметників);

4. виявлення аналітичних утворень у різних підсистемах української мови (дериваційній, морфологічній, синтаксичній).

Проте навіть такі, здавалося б, безперечні докази мали не тільки прихильників, а й критиків [11, с. 551].

Не зважаючи на велику кількість досліджень та праць, що були написані з проблематики структурно-типологічних характеристик, досі не було розроблено єдиного довідника, який містив би в собі інформацію про структурно-морфологічні особливості англійської, німецької, української та французької мов. **Актуальність** теми кваліфікаційної роботи полягає в необхідності створення такого довідникового джерела, в якому буде надана узагальнена інформація про структурно-типологічні характеристики мов країн Європейського Союзу.

Метою роботи є створення електронного довідника «Структурно-типологічні характеристики мов країн Європейського Союзу».

Розв'язання поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

1) з'ясувати способи визначення структурно-типологічної характеристики мови;

2) встановити структурно-типологічні властивості, застосовувані для визначення структурно-типологічної характеристики мови;

3) обґрунтувати застосування формоделі як основної одиниці формотворення для визначення структурно-типологічної характеристики формотворення;

4) визначити прийоми методики для встановлення структурно-типологічної характеристики мови;

5) визначити структурно-типологічні характеристики сучасних мов, що мають найбільшу кількість носіїв у країнах Європейського Союзу (англійської мови, німецької мови та французької мови), а також української мови з огляду на перспективи інтеграції України до Європейського Союзу;

6) створити електронний довідник «Структурно-типологічні характеристики мов країн Європейського Союзу».

Об'єктом дослідження є структурно-типологічні характеристики мов.

Предметом є структурно-типологічні характеристики сучасних мов, що мають найбільшу кількість носіїв у країнах Європейського Союзу (англійської мови, німецької мови та французької мови), а також української мови.

Матеріалом дослідження виступають морфологічні системи сучасних мов, що мають найбільшу кількість носіїв у країнах Європейського Союзу (англійської мови, німецької мови та французької мови). Матеріал української мови залучаємо до дослідження з міркувань порівняння державної мови України з названими мовами, а також з огляду на перспективи вступу України до Європейського Союзу.

Джерельною базою роботи слугували граматики української [13, 22, 23, 42], англійської [71, 74, 75] німецької [66, 69, 72] та французької мов [65, 67, 68, 73].

Такі загальнонаукові методи, як аналіз, синтез та аналогія використовувалися для розв'язання завдання 1 (з'ясувати способи визначення структурно-типологічної характеристики мови). Структурний метод лінгвістики був залучений для розв'язання завдання 2 (встановити структурно-типологічні властивості, застосовувані для визначення структурно-типологічної характеристики мови), завдання 3 (обґрунтувати застосування формомоделі як основної одиниці формотворення для визначення структурно-типологічної характеристики формотворення), завдання 4 (визначити прийоми методики для встановлення структурно-

типологічної характеристики мови) та разом з описовим методом лінгвістики для завдання 5 (визначити структурно-типологічні характеристики сучасних мов, що мають найбільшу кількість носіїв у країнах Європейського Союзу (англійської мови, німецької мови та французької мови), а також української мови з огляду на перспективи інтеграції України до Європейського Союзу). Для реалізації структурного методу була застосована методика структурно-типологічного аналізу. Відповідно до завдання 6 (створити електронний довідник «Структурно-типологічні характеристики мов країн Європейського Союзу») для розробки прикладного програмного забезпечення використовувалися методи та прийоми інформаційних технологій.

Теоретичне значення роботи полягає в демонстрації застосування новітньої методики структурно-типологічного аналізу мов.

Практичне значення роботи полягає у можливості застосування довідника з розробленими формо моделями для оптимізації методики вивчення іноземних мов, а також для розв'язання завдань лінгвістичних типологічних досліджень. Водночас довідник може бути використаний при вивченні таких навчальних дисциплін, як «Лінгвістична типологія», «Зіставна лінгвістики», «Порівняльна граматики української та англійської мов», «Порівняльна граматики української та німецької мов», «Порівняльна граматики української та французької мов».

Структура кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» складається зі «Вступу», трьох розділів основної частини, загальних «Висновків» та «Списку використаної наукової літератури», що нараховує 75 позицій. Загальний обсяг роботи становить 180 сторінок друкованого тексту. Зміст роботи викладено на 173 сторінках тексту.

РОЗДІЛ 1

МЕТОДОЛОГІЯ ВИЗНАЧЕННЯ

СТРУКТУРНО-ТИПОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОВИ

1.1 Проблема визначення структурно-типологічної характеристики мови

Зважаючи на те, що всі мови світу принципово політипологічні, тобто такі, що мають вираження різноманітних структурно-типологічних характеристик, постає проблема визначення типу мови. Взявши до уваги факт, що немає такої мови, в якій би виявлявся лише один структурно-типологічний вияв, виникли різні пропозиції щодо трактування поняття «тип мови».

За Б. А. Успенським тип мови це – «найбільш узагальнене поняття, яке дає змогу надати коротку характеристику будови поданої мови; таким чином, тип мови – це будова мови» [3, с. 22].

В. Д. Аракін вважає, що тип мови це – «стала сукупність провідних ознак, які знаходяться між собою в певних зв'язках, при цьому відсутність певної ознаки передбачає наявність або відсутність іншої ознаки або ознак» [4, с. 17].

В. А. Родіонов вбачав у понятті типу мови «прийом наукового опису – лінгвістичного типу» [41, с. 209].

Така варіативність у визначеннях терміну «тип мови» та їх застосування, а також нестача цілісної термінологічної бази, є передовими методологічними проблемами структурно-типологічних досліджень [19].

Поняттєво-термінологічна база структурної типології містить також суперечності в термінології, яка використовується для позначення мовних типів. У наведеному далі списку узагальнено основний склад таких: *аглютинація, аморфізм, аналітизм, ізоляція, інкорпорація, полісинтетизм, синтетизм, флексія, фузія* [19].

Треба зауважити, що серед переліку є синоніми (*інкорпорація* та

полісинтетизм; аморфізм та ізоляція), використовувати які буде недоречно, оскільки це може призвести до тавтології та непорозумінь. Тому треба залишити по одному терміну з синонімічної пари – *інкорпорація* та *аморфізм* [19].

Після фільтрації синонімів стає очевидним, що не всі терміни, які залишилися, відповідають поняттям морфологічної типології. Термін *полісинтетизм*, «називає таку типологічну властивість мови, що виявляється в одиницях, функціонально і семантично подібних до речення», а отже доцільно буде використовувати його по відношенню до синтаксичної, а не морфологічної типології, обидві з яких є специфічними галузями фрагментарної лінгвістичної типології [19].

Таким чином, термінами, які відносяться до морфологічної типології мови, залишаються *аглотинація, аморфізм, аналітизм, синтетизм, флексія, та фузія*. Однак і тут є свої нюанси стосовно терміну *флексія*. Взявши до уваги той факт, що він виражає такий тип морфем, який може бути лише одним з засобів синтетичного формотворення, тобто словозміни, не є можливим залишити його серед переліку термінів, які використовуються для позначення морфологічних мовних типів [19].

Отже, виокремивши зайві терміни, залишаємо ті, які можна віднести до таких, що стосуються безпосередньо морфологічних особливостей мови: *аглотинація, аморфізм, аналітизм, синтетизм, та фузія*. Однак існують значні суперечності та різні тлумачення щодо визначення та розуміння понять *синтетизм* та *аналітизм* [19].

Спільною для обох термінів *синтетизм* та *аналітизм* є їхня родова ознака – «одна з протиставлених типологічних властивостей», однак для уточнення їх змісту підбираються різні видові ознаки. Наступний перелік ознак, на яких базуються різні інтерпретації понять синтетизму (далі – С) і аналітизму (далі – А) та їхніх відповідних термінів, подаються у протиставленнях:

- (1) наявність (С) / відсутність (А) флективної словозміни;
- (2) однослівність (С) / неоднослівність (А) оформлення семантично співвідносних утворень;
- (3) вираженість граматичного (морфологічного) значення слова синтетичними (внутрішньослівними) засобами або аналітичними (позаслівними) засобами;
- (4) компактність (С) / розчленованість (А) вираження основного (лексичного) й модифікаційного (граматичного та/або дериваційного) значень слова або іншої номінативної одиниці;
- (3) полісемічність (за іншою термінологією, поліфункціональність, кумуляція, синтетосемія, або синкретизм) (С) / моносемічність (монофункціональність, гапLOSEMІЧНІСТЬ) (А) службових елементів морфологічної форми;
- (4) асиметричність (С) / симетричність (А) форми й значення в номінативній одиниці;
- (5) ускладненість (С) / спрощеність, послаблення (А) семантико-синтаксичних відношень у складі синтаксичних одиниць (речення, тексту) [20, с 9-10].

Для того, щоб мати можливість визначити поняття синтетизму та аналітизму, треба взяти до уваги той факт, що морфологічні, синтаксичні та дериваційні значення можуть бути виражені як синтетичними, так і аналітичними формативами. Це вираження є спільною характеристикою для структури синтетичних та аналітичних одиниць, що відносяться до різних систем мови, а отже – вагомою для визначення понять синтетизму та аналітизму. Визначальною є така структурна характеристика як компактність/розчленованість, тому що дає можливість як для відокремлення синтетичних та аналітичних номінативних елементів від решти мовних одиниць, так і для розрізнення класів синтетичних та аналітичних утворень [20, с. 17-18].

Найкращими термінами для передачі сенсу таких ознак як суцільнооформленість (синтетизму) та несуцільнооформленість (аналітизму) є компактність та розчленованість, оскільки вони фігурують в номінативних одиницях з різними модифікаційними елементами. Давайте порівняємо такі приклади в українській мові: *робитимуть – будуть робити, вишанувати – висловити шану, пожовтіло – стало жовтим*; англійській: *lived – was living, she expressed – it can be expressed*; та німецькій: *hatte – hat gehabt, beeinflussen – Einfluss nehmen auf, respektieren – respektiert*. Звертаючи увагу на компактність/розчленованість синтетичних/аналітичних одиниць можна спостерігати за їх семантичним поділом на основне та модифікаційне значення [20, с. 17-18].

Таким чином, можна сказати, що такі структурні характеристики як компактність/розчленованість є визначальними, тому що вони дають можливість як для відокремлення синтетичних та аналітичних номінативних елементів від решти мовних одиниць, так і для розрізнення класів синтетичних та аналітичних утворень. Підбиваючи підсумки вищенаведеного аналізу можна дійти висновку що інваріантні ознаки формують значення мовознавчих понять синтетизму та аналітизму [20, с. 18].

Для встановлення точних денотативних меж понять синтетизму та аналітизму варто дослідити їхню кореляцію з поняттям аглютинації. Віднесення аглютинації до однієї з форм, що реалізують синтетизм [11, с. 550; 14, с. 65, 68; 24, с. 17; 36, с. 295; 50, с. 93; 63, с. 139] або до такої, що є виявом аналітизму [6, с. 159, 164; 41, с. 84-85, 90; 68, с. 98] породжує неабияку варіативність оцінювання таких відношень. Стандартний критерій для такого роду оцінок передбачає протиставлення аглютинативності флективності та фузійності, а також виявлення схожих або відмінних характеристик. Одночасно можна протиставляти аглютинативність флективності або фузійності, не враховуючи показники її відношень з синтетизмом або аналітизмом [17, с. 75; 31, с. 16-18; 44; 46, с. 29]. Збільшення

аглоutinативності в мові не свідчить про її тяжіння до аналітизації або синтезації, а отже таке твердження не може використовуватися для вирішення проблематики еволюційних змін у співвіднесеності характеристик синтетичності та аналітичності [25, с. 97; 41, с. 91].

Протиставлення аглютинації будь-яким іншим типологічним характеристикам відбувається за допомогою тих ознак, які визначають її характер. Такими, наприклад, під час опозиції аглютинативності до флективності є типи афіксальних морфем, які використовуються для вираження модифікаційних значень, можливість встановлення взаємооднозначних відношень між значенням та засобом його вираження, моносемія/полісемія афіксальних морфем, та ланцюжкове або кумулятивне вираження модифікаційних значень. Оскільки аглютинація та флективність можуть домінувати у обох з цих типів, а прив'язаність до якогось одного з них не є облігаторною, опозиція таких відношень має відносний характер. Цей характер знаходить своє вираження у спільних рисах між формотворчими афіксами, суфіксами та флексіями. До таких можна віднести фузійне приєднання до основи та взаємну замінюваність у складі форм однієї парадигми. Гарні приклади фузійного приєднання можна помітити під час спостереження за формотворчими суфіксами: *зроц-ен-ий* від *зростити*; або ж при порівнянні дериваційних суфіксів: *татар* – *татарський*, *лікар* – *лікарський* та *боягуз* – *боягузький*, *турок* – *турецький*, *птахи* – *птаство*, та *козак* – *козацтво*. Взаємозамінність флексій можна також спостерігати в аглютинативних суфіксах. Така відповідність очевидна при зіставленні відмінкових флексій східнослов'янських мов з відмінковими афіксами, що використовуються в тюркських мовах [20, с. 20].

Протиставити аглютинативність флективності за ознакою моносемічності афіксів також не є можливим, адже така ознака може бути притаманна й декотрим флексіям: *зробил-и-* множина, *мен-е-* родовий відмінок [20, с. 20].

Полісемія, як одна із характеристик флексій, може також проявляти себе і в аглютинативних афіксах. Вивчення прояву цієї особливості в афіксах різноманітних аглютинативних мов дозволяє підбити підсумки щодо розповсюдження феномену кумулятивного вираження деяких грамем в аглютинативних мовах [1, с. 45-47; 15, с. 221-223; 20, с. 214-216; 47, с. 16-17, 106; 52, с. 45; 54, с. 48-61].

Упорядкування морфем відповідно до ланцюжкової техніки для передачі граматичних значень може бути зафіксоване не лише під час аглютинації, але й у тому разі, коли приєднані морфеми не демонструють характерних для аглютинативності ознак, наприклад: *розпис–ува* (недоконаний вид) –*л*– (минулий час) –*и* (множина) [20, с. 20].

Оскільки такі характеристики як «використання флексій/афіксів», «фузійне/аглютинативне приєднання до основи», «полісемія/моносемія службових морфем» притаманні однаково як для аглютинативності так і для флективності, то використовувати перші для зіставлення типологічних властивостей других буде некоректно. Правильно буде провести аналогію між аглютинативністю та флективністю на базисі ознаки, що відповідає за взаємооднозначність відношень між певним компонентом значення та засобом його вираження, оскільки аглютинативні афікси, на відміну від флективності, не передбачають наявності варіювання під час формотворення [40, с. 271].

Але, не зважаючи на можливість зіставлення аглютинативності та флективності за допомогою взаємооднозначного співвідношення між формальним засобом вираження та модифікаційною семантикою, така характеристика не дає підстав для віднесення аглютинативності до ознак аналітичності, оскільки таке протиставлення, аглютинативність проявляє і по відношенню до флективності [20, с. 21].

Після детального вивчення флективності та аглютинативності було виявлено ознаку, притаманну їм обом – компактність членованої структури

форми слова [14, с. 65; 36, с. 295; 52, с. 93]. Вона лежить в основі визначення понять синтетизму і суттєво впливає на розмежування понять синтетизму та аналітизму. Послідовне застосування ознаки компактного розташування відносно основного елемента до аглютинативних та флективних морфем є важливим доказом в підтримку визнання не тільки аглютинації, а також і флективності явищами синтетизму [20, с. 21].

Отже, за наявності або відсутності таких ознак як, взаємооднозначність плану змісту й вираження для формативів і компактність розташування цих формативів по відношенню до основного структурного елемента, аглютинативність та флективність можуть створювати такі пари протиставлень: «аглютинативність – флективність», «синтетизм – аналітизм». Якщо врахувати те, що сфера понять синтетизм та аналітизм охоплює денотацію термінів аглютинація та флективність, то можна виявити підпорядкування пари «аглютинативність – флективність» по відношенню до пари «синтетизм – аналітизм» [20, с. 22].

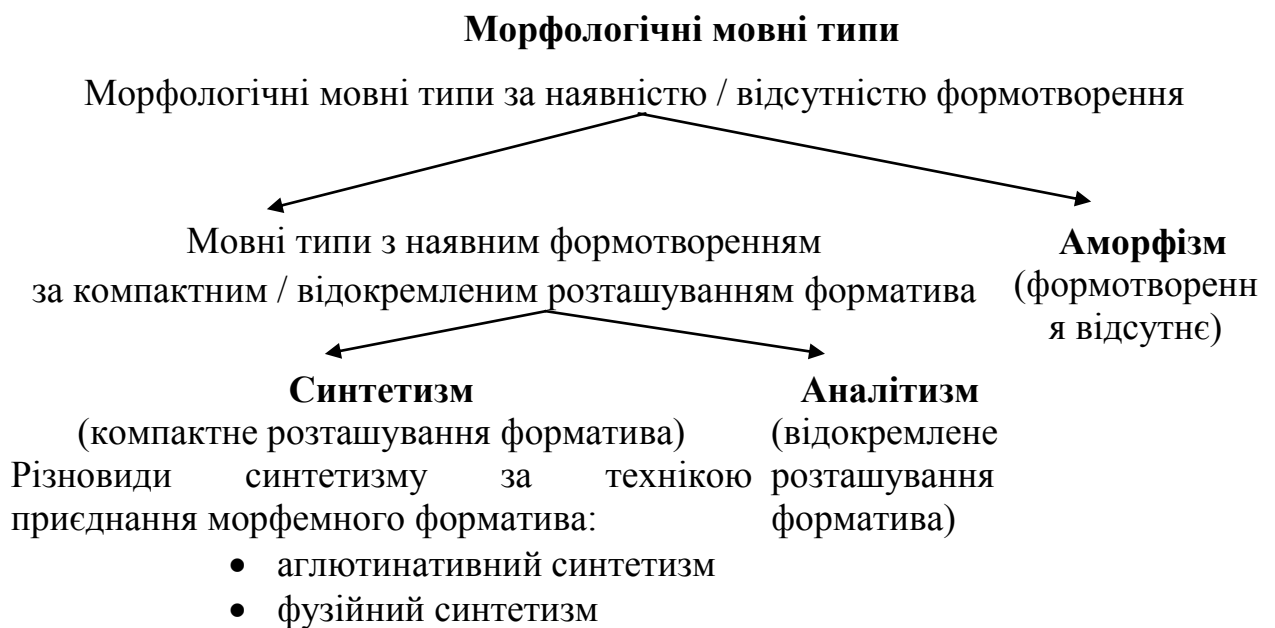
Співставлення понять аглютинативності та фузійності висвітлює аглютинативність як прояв аналітизму. Це твердження засноване на тому, що якщо фузія розглядається як характеристика синтетизму, який в свою чергу протиставляється аналітизму, то й аглютинація, за такою логікою, стає виявом аналітизму, оскільки протиставляється фузії [20, с. 22].

Таким чином, обидва протиставлення «аглютинативність – флективність», та «аглютинативність – фузійність» – розкривають додаткові диференційні характеристики для елементів, що формують денотативну сферу синтетизму. У своєму складі синтетичні номінативні одиниці можуть містити як формативи аглютинативного так і флективного типу. Під час приєднання формативів до головного компонента може створюватися фузія – фонетична варіація основи, або ж залишатися аглютинація – її універсальне оформлення [2].

Отже, *аглютинація, аморфізм, аналітизм, синтетизм, та фузія* є тими

типами в мові, які можуть бути використані для того, щоб оцінити її морфологічний тип. Загалом граматичне варіювання лексем визначає морфологічні типи мови за допомогою наявності або відсутності формотворення. З огляду на це, аморфізм, якому притаманна відсутність формотворення, протиставляється аналітизму та синтетизму, для яких навпаки формотворення є характерним. В свою чергу синтетизм та аналітизм протиставляються за ознакою відокремленого або компактного розташування формативів відносно основного компонента. Таким чином аморфізм, аналітизм і синтетизм виокремлюються як основні мовні типи, тоді як аглютинація і фузія постають як техніки утворення синтетичних одиниць (див. схему 1.) [19].

Схема 1.1

1.2 Структурно-типологічні властивості для визначення характеристики мови

Якщо у мові існують різні структурно-типологічні вияви, то набуває своєї актуальності питання про те, як визначити тип мови. Структурно-

типологічні властивості, що були розглянуті раніше: *аглотинація, аморфізм, аналітизм, синтетизм, флексія, фузія* – це типи мови, але в сучасній лінгвістиці ще відокремлюють поняття типу у мові.

Раніше у літературі взагалі не розмежували ці поняття, вони трактувалися неоднозначно та незрозуміло [36, с. 44-46], але В. О. Виноградов [9] підкреслює, що складність вивчення мови в структурно-типологічних дослідженнях пов'язана з різним трактуванням основного терміну лінгвістичної типології – мовного типу. Цим терміном позначають два різні поняття: мовний тип і тип у мові [9, с. 512].

Для дослідження морфологічної структурно-типологічної класифікації мов обидва поняття тип у мові та тип мови є головними, отже постає питання у розрізненні їх змісту. Першим, з точки зору історії, з'явилося поняття *типу мови*, оскільки перші типологічні дослідження зосереджувалися на загальній типологічній категоризації мов [4; 2; 37]. Пізніше відбулося вивчення типологічних властивостей, які використовуються для визначення типу мови – типів у мові [36, с. 44-46]. Оскільки дослідження загальної типологічної класифікації відбулося раніше за вивчення конкретних типологічних характеристик, досі залишається невідповідність між визначенням певного мовного типу та типів у мові, які можна виявляти незалежно від її загальної типологічної класифікації, тобто типу мови.

Значна кількість сучасних мовознавців (див. напр. [36; 49; 50; 61; 64]) під час визначення ознаки певного типу в мові, звертаються в першу чергу до типу мови, а подеколи й до ознак мов-представників певного типу мови. З точки зору сучасної лінгвістики таке трактування поняття *тип у мові* видається позбавленим будь-якої раціональності, оскільки кожна мова виявляє одразу декілька властивих їй типів у мові. Як приклад можна розглянути англійську мову. Її всі споконвіку вважають аналітичною мовою, хоча в її структурі можна спостерігати як вияви аналітизму так і синтетизму. Німецька мова складніше піддається кваліфікації до якогось одного з типів,

оскільки в ній досить багато виявів як синтетизму, так і аналітизму. На думку В. О. Виноградова, «політипологізм як явище є синхронічним наслідком історичної змінюваності мовних типів» [9, с. 513].

Отже, для позначення терміну «тип мови» будемо використовувати загальну типологічну кваліфікацію мови, для визначення якої використовуються домінантні для неї типи у мові. У такий спосіб мова, що аналізується, буде віднесена до певного типу мови відповідно до її пануючого типу у мові, і буде вважатися такою, в якій виявляються також характеристики інших типів у мові, окрім вже наявних пануючих у ній [56, с. 20-21].

Визначення типу мови відбуватиметься за допомогою кількісних підрахунків типів у мові. Тривалий час кількісні показники визначалися без статистики, а першим, хто запропонував методику, що спиралася на конкретні статистичні дані був Дж. Грінберг [20, с. 60].

Він запропонував вирішення цих недоліків за допомогою методики застосування квантитативного аналізу, базою якої є визначення точних статистичних показників – індексів. Ця методика, здається, є відповіддю на питання про те, як ознаки синтетичності та аналітичності відносяться один до одного, а також на питання про поступовий розвиток цього співвідношення при аналізі певної мови. Але вона також має свої недоліки, які впливають на точність результату, отриманих після використання цього методу. По-перше недоліком є те, що статистичні індекси, що виявляють кількісну характеристику мовленнєвої реалізації синтетичних та аналітичних засобів, використовуються для типологічної характеристики мови без урахування специфіки варіантно-інваріантних зв'язків між одиницями мовлення й мови. По-друге, обидва підходи суперечать принципу застосування квантитативних визначень лише до однорідних елементів. Ця супереч виникає через те, що кількість синтетичних та аналітичних одиниць виявляється не беручи до

уваги рівневу стратифікацію мовної системи та різнорівневу належність таких одиниць [20, с. 60].

Статистичний аналіз може бути корисним під час виокремлення тенденцій в експлуатації аналітичних і синтетичних засобів у випадках альтернативного вибору. Для отримання точних статистичних оцінок необхідно мати повне представлення щодо формотворчої системи мови, відтворене в парадигматичній організації мовних одиниць. Водночас точні відомості дадуть можливість обґрунтувати об'єктивні підсумки щодо природи співвідношення одразу обох типологічних властивостей у певній мові [20, с. 61].

У такий спосіб можна дійти до висновку, що проблема повного усунення встановлених раніше недоліків під час використання структурно-квантитативних методів залишається не вирішеною для методології типологічних досліджень. Єдиним рішенням для вирішення такої є визначення одиниці виміру – формомоделі та обсягу вимірюваної сфери – морфологічної системи мови. За умови існування відкритих рядів мовленнєвих одиниць і зведення їх до лімітованої кількості одиниць мови проблема повної обчислюваності матеріалу розв'язується, якщо система вимірюється в одиницях мови. Принцип послідовного дотримання квантитативного визначення однорідних елементів може бути досягнутий шляхом статистичної обробки одиниць одного рівня [19].

1.3. Формомодель як основна одиниця формотворення

Морфологія – це процес організації різних формотворчих одиниць мови, які використовуються для передачі граматичних значень. Основне призначення морфологічних засобів полягає у встановленні стандартів репрезентації слів у мовленні. Через це фундаментальним компонентом на морфологічному рівні мови має бути обрана така одиниця мовної системи,

що зможе стати гарантом нормальної діяльності слова в мовленні. Якщо слово в мовленні набуває вигляду форми, створеної відповідно до правил формотворення конкретної мови, то відповідно до функціональних принципів, морфологічну систему мови можна визнати однією з мовних систем, що складається з фундаментальної одиниці формотворення та механізмів, які контролюють її відбиття в мовленнєвих одиницях [29, с. 517; 34, с. 121; 66, с. 53-54].

Питання таксономічного визначення морфологічного рівня деякий час залишалося невирішеним через відсутність одиниці, що мала б змогу відображати генералізований стандарт формоутворення. Першим кроком у пошуках такої одиниці для морфологічного рівня, стала ідентифікація саме тих, які мають в своїй структурі таку характеристику. Метою пошуку було встановити яку структуру має одиниця (елементарну/неелементарну), та її генералізуючу спроможність [20, с. 40].

Спочатку фокус дослідження зупинився на визначенні елементарної двопланової одиниці: морфеми (Бодуен де Куртене), семи [45, с. 122-123], монеме [34, с. 225], темеме [58, с. 74-75], проте об'єктивно жодна з вищезазначених не може стати одиницею морфологічного рівня через свою елементарність, оскільки її наявність заперечує можливість репрезентації узагальненого стандарту формоутворення [20, с. 41].

Якщо детальніше розглянути морфему, яка, здавалося б, ідеально підходила на роль основної одиниці, то можна помітити, що її призначення полягає у формуванні морфологічних одиниць, а не власне репрезентації морфологічного рівня як системи формотворення. Іншим кандидатом на цю ж роль було визначено слово, що можна підтвердити теоретичними положеннями, які стало основою для опису морфологічної системи [7, с. 5-6; 18, с. 123; 12, с. 9; 10, с. 9-24; 27, с. 15-16; 28, с. 34, 262; 32, с. 115; 39, с. 453-454].

Мовознавці XX століття, при виборі основної одиниці морфологічного рівня мови, між морфемою та словом, обрали все ж таки друге [8, с. 202; 26, с. 10], але нині така думка не може вважатися правильною, оскільки термін «слово» – багатозначне, що не дозволяє йому пояснити значення терміну основна одиниця морфології. Слово у морфологічному рівні мови набуває таких значень: 1) система всіх його форм з їх граматичними значеннями [1, с. 5; 7, с. 5; 30, с. 16; 39, с. 453-454]; 2) словоформа [5, с. 19-21, 25; 18, с. 123; 48, с. 19]; 3) форма слова [1, с. 9; 10, с. 37; 39, с. 455]. Навіть якщо вдатися до конкретизації термінологічного поняття «слово», все одно не можна буде назвати його основною одиницею морфології через те, що його інваріантність знаходить своє вираження в лексико-семантичному плані [20, с. 41].

Відійшовши від лексичного плану, вчені запропонували альтернативи: *типоформа*, *форма як така* [46, с. 27-28, 32], *граматема* [8, с. 128], *морфологічна форма*. Загальною характеристикою для всіх релевантних одиниць є бінарна структурно-семантична організація, що не може не свідчити про її важливість при визначенні специфіки одиниці морфології. Проте ці альтернативи також не дають остаточного вирішення питання про виокремлення фундаментальної одиниці морфологічного рівня [20, с. 42].

Попри той факт, що всі згадані вище терміни не позначають тих одиниць, які можуть претендувати на роль основної одиниці морфології, оскільки не розкривають її потенціалу, проведені аналізи та дослідження дозволяють скоригувати напрямок для її пошуку [20, с. 42].

Неелементарні одиниці, структура яких є бінарною, розділяються на дві категорії за різноманітністю вираження узагальнювального потенціалу: одиниці аспекту спостереження та модельні одиниці абстрактного [38, с. 28; 51, 190-192; 53, с. 215-220; 56, с. 11; 57, с. 105; 67, с. 113; 69, с. 18]. Перша категорія складається з словоформ й форм слова, які виражають граматичні варіації конкретної лексики, а друга категорія – це моделі генералізованого

формату, відокремлені від лексемної деталізації, що здатні до узагальнення словоформ. Саме здатність до узагальнення надає другій категорії переваги в репрезентації формотворчої системи мови [20, с. 42].

Отже, одиниці, яку можна буде використовувати для систематизації матеріалу морфологічного рівня, необхідно мати такі ознаки:

- належить до одиниць типу конструктив;
- наявність бінарної структурно-семантичної будови;
- складається з функціонально диференційованих структурних компонентів (лексичної основи та форматива), які об'єднуються за принципом взаємозумовленого зв'язку;
- виявляє абстраговану репрезентацію лексичної основи й конкретизовану репрезентацію форматива [20, с. 43].

Всі ці ознаки поєднує у собі одиниця, що називається *формомодель*. Вона «становить одиницю-конструкт із неелементарною (бінарною) структурно-семантичною організацією..., що виявляє абстраговану репрезентацію лексичної основи й конкретизовану репрезентацію форматива». Схема формомоделі має такий вигляд:

$$\left[\frac{\text{лексичне значення}}{\text{тип основи}} + \frac{\text{морфологічне значення}}{\text{форматив}} \right] \text{ [20, с. 43].}$$

Бінарна будова формомоделі може містити в собі інформацію, яка співпадає з репертуаром основ і формативів певної мови. Для ідентифікації формомоделей у мові треба порівняти морфологічні форми слова (синтетичні/аналітичні) відповідно до типу лексичної основи, морфологічного значення та визначеного формативу. Більше того, одну з формомоделей можна виокремити якщо порівняти морфологічні форми слів у кожному з перерахованих аспектів. Наприклад в українській мові слово *розробімо* має таку формомодель:

$$\left[\left(\frac{\text{процесуальне лекс. знач.}}{\text{дієслівна основа теп. часу}} \right) + \frac{\text{морфол.знач. наказ.сп., сумісна особа}}{-і- \quad -мо} \right]; \text{ а в англійській мові}$$

конструкція *will come* при відображенні у формомоделі буде виглядати так:

$$\left[\frac{\text{морфол.знач. 2-3 ос., Future Simple Tense}}{\text{will}} + \left(\frac{\text{процес. лекс. знач.}}{\text{інфінітив}} \right) \right].$$

Після виокремлення формомоделі виникла гіпотеза щодо її використання у ролі головної одиниці морфології, що можливо лише після об'єктивного оцінювання та позитивних результатів після нього. Для підтвердження реальної одиниці мовного рівня вона має володіти домінантною характеристикою – «двопланова співвідносність даного поняття – з об'єктивною мовною дійсністю та з лінгвістичною моделлю» [43, с. 302]. Отже, гіпотеза потребує перевірки на предмет її потенціалу досягти рівня надійного теоретичного знання. Перевірити гіпотезу можна за допомогою психолінгвістичних відомостей стосовно розвитку мовленнєвих здібностей, засвоєння мовленнєвої інформації та аналізу за мовленнєвою активністю людей, оскільки саме через прояв у мовленні розкривається об'єктивна реальність мовних одиниць [20, с. 44].

Психолінгвісти доводять, що якість засвоєння номінативних одиниць, і мови загалом, дитиною залежить від віку. Таким чином, О. О. Леонтьєв поділяє розвиток дитячих мовленнєвих навичок на два етапи. Перший етап, який починається з моменту народження і продовжується приблизно до двох років, називається періодом синтагматичної граматики. Другий, період парадигматичної граматики, починається від двох і триває приблизно до трьох років. Провівши багаточисленні дослідження вчений прийшов до висновку про те, що до двох років слова у дітей постають у морфологічно нерозгалуженій формі та не характеризуються ніяким з додаткових значень. Згодом дитина інтуїтивно розпізнає морфемну структуру слова, його морфологічну розгалуженість, починається сприйняття стандартних моделей формотворення [20, с. 44].

Таку ж логіку можна застосувати до вивчення іноземних мов за допомогою використання формомodelей. Формотворчий граматичний

матеріал засвоюється за допомогою вже написаних мовних конструкцій, що постають у вигляді правил формоутворення, які регулярно вживаються по відношенню до лексичних одиниць конкретної частини мови. Таким чином, система формоутворення вивчається за допомогою формомodelей, які дозволяють утворювати необхідні мовленнєві одиниці без обмежень [20, с. 45].

Для підтвердження гіпотези про формомodelь було проведено експеримент [61, с. 308-310], в основу якого лягло два види завдань. Перший відповідав за відтворення формомodelі під час сприйняття мовленнєвих одиниць, а другий, в свою чергу, був направлений на її відтворення під час мовленнєвого процесу. Для точності проведення дослідів було взято штучно згенерований текст, щоб заперечити відтворення мовних одиниць, як вже готових, або таких, що є в пам'яті мовців. Успішне завершення експерименту, може свідчити про те, що носії мови використовують формотворчі засоби як стандартизовані моделі без урахування актуалізації лексичного значення [20, с. 45].

Існування формомodelі обґрунтовується її співвіднесеністю з моделлю мовознавчої теорії мовних одиниць. Ця теорія стверджує, що одиниця інтегрована в загальну систему, якщо вона виявляє системні парадигматичні, синтагматичні та ієрархічні відношення. Потрібно наголосити на тому, що особливості таких співвідношень усередині цієї одиниці визначається її модельним типом [20, с. 46].

Реалізація парадигматичних зв'язків у формомodelях пояснюється їхнім включенням до складу таких різновидів парадигм, які слугують моделями для словозміни слів певних частин мови або формотворення морфологічних категорій [22, с. 23-26; 55, с. 152-155]. Реалізація синтагматичних відношень відбувається за допомогою поєднанням таких одиниць відповідно до лінійної послідовності, що обумовлена семантичною моделлю будови речення та її парадигматичними варіаціями. Ієрархічні

відношення формомоделей відбуваються як з одиницями нижчого морфемного рівня, так і вищого [20, с. 48].

Отже, відкриття такого лінгвістичного явища як формомодель закрило питання про єдину теоретичну базу для проведення морфологічних досліджень.

1.4. Прийоми методики визначення структурно-типологічної характеристики мови

Формомодель є не лише інструментом для всебічного опису системи формотворення певної мови, а й засобом оцінки значення окремих морфологічних форм слів для системних структурних і типологічних змін у мові. Така оцінка може бути об'єктивною, якщо визначатиметься за допомогою активності процесів, тенденцій, які відображаються у формотворенні. Визначити це можна продуктивністю чи непродуктивністю формомоделі, а не просто наявністю певних морфологічних форм слів у мові. Уведення формомоделі надає морфологічній системі певної мови вимірюваність, системність та можливість узгодити підсумки загального контексту зі спостереженнями за системною реалізацією досліджуваного явища [19].

Існує загальна методика визначення морфологічної структурно-типологічної характеристики мови. Її аналіз має бути поданий у вигляді алгоритму, упорядкованої послідовності дій, які в свою чергу повинні бути узгоджені з термінологією морфологічних типів мови та типу у мові. Головною одиницею для підрахунків має виступити основна одиниця морфологічного рівня досліджуваної мови – формомодель [19].

Алгоритм визначення структурно-типологічної характеристики мови складається з кількох послідовних дій.

1. Для кожного граматичного класу (частини мови), до якого входять номінативні лексичні одиниці, необхідно визначити наявність/відсутність граматичного варіювання (формотворення) для цих одиниць.

2. Граматичні класи або окремі номінативні лексичні одиниці, в яких відсутнє граматичне варіювання, кваліфікувати як вияви аморфізму.

3. Для граматичних класів (повнозначних частин мови), або окремі номінативні лексичні одиниці, в яких відсутнє граматичне варіювання, в яких наявне граматичне варіювання (формотворення), визначити склад формомоделей, за якими це варіювання здійснюється.

4. Ідентифікувати кожен формомодель як синтетичну або аналітичну відповідно до понять синтетизму та аналітизму, як типів у мові.

5. Визначити, який з типів у мові кількісно домінує [19].

Застосування цього аналізу зможе виявити не тільки морфологічний структурний тип мови, відповідно до підрахунків домінантного типу в мові, а й структурно-типологічні характеристики окремих частин мови в синхронічному аспекті. Така послідовність дій необмежена в застосуванні до конкретного проміжку в історії розвитку мови, а отже може бути визнана універсальною в такому плані. Порівняння отриманих в результаті аналізу даних покаже, чи замінюється один панівний мовний тип іншим, чи з'являються в мові одиниці такого типу, характер якого раніше не виявлявся в її системі, і чи має цей новітній тип у мові вплив на тип мови відповідно до його кількісних характеристик [19].

Аналіз, описаний в тексті першого розділу дозволяє дійти таких висновків. (1) Для визначення структурно-типологічної характеристики мови необхідно спиратися на такі поняття, як *тип мови* та *тип у мові*. Саме орієнтація на ці поняття дозволяє уникнути тих суперечностей, що існували у визначенні належності мови до певного структурного типу. Власне морфологічними типами в мові є аморфізм, аналітизм і синтетизм (з двома різновидами (фузійний синтетизм та аглютинативний синтетизм). З огляду на

принциповий політипологізм усіх відомих сучасних природних мов тип мови визначається за тим типом у мові, що кількісно переважає.

(2) Для визначення кількісного співвідношення таких типів у мові, як синтетизм та аналітизм визнаємо основною морфологічною одиницею формомодель. Тривалий час на роль одиниці морфологічного рівня пропонувалася значна кількість термінів, однак всі вони не розкривали її потенціалу. В результаті одиницею, яку можна використовувати для систематизації матеріалу морфологічного рівня, було обрано *формомодель*, яка «становить одиницю-конструкт із неелементарною (бінарною) структурно-семантичною організацією..., що виявляє абстраговану репрезентацію лексичної основи й конкретизовану репрезентацію форматива» [20, с. 43]. Формомодель стала не лише інструментом для всебічного опису системи формотворення певної мови, а й засобом оцінки значення окремих морфологічних форм слів для системних структурних і типологічних змін у мові.

Для визначення структурно-типологічної характеристики мови застосовуємо методику, що ґрунтується на застосуванні формомоделі як основної одиниці морфологічного рівня, поняттях морфологічних типів у мові і представлена алгоритмом послідовних дослідницьких дій. Застосування такого алгоритму дозволяє виявити кількісне співвідношення морфологічних структурних типів у мові і визначити тип кожної мови.

РОЗДІЛ 2 **СТРУКТУРНО-МОРФОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ** **СИНТЕТИЧНИХ ТА АНАЛІТИЧНИХ КОМПОНЕНТІВ** **У ДОСЛІДЖУВАНИХ МОВАХ¹**

2.1 Структурно-морфологічна характеристика сучасної української мови

Для дослідження структурно-морфологічної характеристики сучасної української мови використовувалися лише повнозначні частини мови, такі як іменник, прикметник, числівник, займенник, дієслово, та прислівник, оскільки неповнозначні частини мови – це некореневі вільні морфеми, які використовуються для вираження синтаксичних відношень у реченні між повнозначними словами. За однією з основних морфологічних ознак, а саме здатністю або нездатністю певної частини мови до формотворення, до дослідження були залучені лише ті частини мови, які виражають регулярне формотворення, тобто іменник, прикметник, числівник та дієслово. До нерегулярного формотворення в сучасній українській мові відноситься займенник. Усі інші частини мови, а саме прийменник, сполучник, частка, вважаються аморфними, оскільки не мають такої здатності. Аморфні компоненти набагато частіше зустрічаються у мовах, для яких аналітичний тип у мові є пануючим. Отже, з огляду на вище розглянутий матеріал можна укласти таблицю 2.1:

Таблиця 2.1

Формотворення повнозначних частин мови в українській мові

Загальна оцінка наявності / відсутності формотворення повнозначних частин мови	
Наявне регулярне формотворення	іменник, прикметник, числівник, дієслово
Наявне нестандартизоване формотворення	займенник

Відсутнє формотворення	прислівник
------------------------	------------

[1] Всі таблиці, що репрезентують формотворення кожної з досліджуваних мов, наводяться в тексті роботи, для зрозумілості та зручності сприйняття тексту.

Іменник має непослідовне синтетичне формотворення. Вилучаються з цього формотворення ті іменники, які належать до:

1) загальних іменників іншомовного походження, що закінчуються на голосний *-а, -у, -е, -і* і не ідентифікуються за формоделами середнього роду (*боа, бра, меню, інтерв'ю, кафе, муліне, ківі, шасі, таксі*), а також незмінювані іменники, які не ідентифікуються за формоделами іменників жіночого або чоловічого роду (*мадам, фрейлін, рефері шимпанзе*);

2) чоловічих, жіночих імен та прізвищ іншомовного походження, а також імена міфічних героїв та богів, що мають нетипову кінцеву голосну для сучасної української мови: *Орейро, Сагінашвілі, Мейє, Рене, Джонні*;

3) географічних назв іншомовного походження, що не ідентифікуються за формоделами іменників однини або множини в сучасній українській мові: *Батумі, Тбілісі, Токіо, Зімбабве, Капрі*;

4) жіночих прізвищ, що мають кінцевий приголосний, або закінчуються на *-ко, -ло*: *Бойко, Попович, Скібчик, Таценко, Оніщенко*;

5) жіночих імен і прізвищ іншомовного походження з кінцевою приголосною, а також жіночих прізвищ з кінцевим *-их, (-ix)*: *Аліс, Долорес, Едіт Несбіт, Білих, Цвілих, Кармен*;

6) ініціальних аббревіатур, що мають кінцевий приголосний: *КНУТД, ООН*;

7) ініціальних аббревіатур, що мають кінцевий голосний: *США, НАТО, СДУ*;

8) складно-звукових або комбінованих аббревіатур: *райвно, Київенерго, Міноборони*;

9) складноскорочених слів, що утворилися від ініціальних аббревіатур та цифр: *ГАЗ-69, АН-25; Ту-134;*

10) складних слів, що утворені способом складання двох іменників, остання частина яких походить від невідмінюваних іменників: *пан'є-маше, інтернет-радіо, крем-брюле;*

11) власні назви, остання частина яких походить від невідмінюваних іменників: *Ріо-де-Жанейро, Нью-Джерсі;*

12) словосполучення, що утворилися за допомогою додавання частини *пів* та іменника: *пів України, пів села, пів яблука;*

Всі інші іменники мають стандартизоване синтетичне формотворення, в якому прослідковуються вияви аналітизму (див. табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Іменникове формотворення

Субстантивні формомоделі		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
формомодель наз. відм. одн. І відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -а]	-	Відповідно до іменникового формотворення вияви синтетизму представлені 30 формомоделями, а аналітизму – 5 (синтетизм/аналітизм = 30/5).
формомодель род. відм. одн. І відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -и/-і]	-	
формомодель дав. відм. одн. І відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -і]	-	

формомодель знах. відм. одн. I відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -у]	-	
формомодель ор. відм. одн. I відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -ою]	-	
-	формомодель місц. відм. одн. I відміни [прийменник + (субст. осн. жін. роду) + флексія -і]	
формомодель кл. відм. одн. I відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -о/-е]	-	
формомодель чол. роду наз. відм. одн. II відміни [(субст. осн. чол. роду) + флексія -Ø/-о]	-	
формомодель чол. роду род. відм. одн. II відміни [(субст. осн. чол. роду) + флексія -у(-а)]	-	
формомодель чол. роду дав. відм. одн. II відміни [(субст. осн. чол. роду) + флексія -ові(-у)]	-	
формомодель чол. роду знах. відм. одн. II відміни [(субст. осн. чол. роду) + флексія -Ø/-о/-у(-	-	

a)]		
формомодель чол. роду ор. відм. одн. II відміни [(субст. осн. чол. роду) + флексія -ом]	-	
-	формомодель чол. роду місц. відм. одн. II відміни [прийменник + (субст. осн. чол. роду) + флексія -і/-у/-ові]	
формомодель чол. роду кл. відм. одн. II відміни [(субст. осн. чол. роду) + флексія -у/-е]	-	
формомодель сер. роду наз. відм. одн. II відміни [(субст. осн. сер. роду) + флексія -о/-е]	-	
формомодель сер. роду род. відм. одн. II відміни [(субст. осн. сер. роду) + флексія -а]	-	
формомодель сер. роду дав. відм. одн. II відміни [(субст. осн. сер. роду) + флексія -у]	-	
формомодель сер. роду знах. відм. одн. II відміни [(субст. осн. сер. роду) + флексія -о/-е/-а]	-	

формомодель сер. роду ор. відм. одн. II відміни [(субст. осн. сер. роду) + флексія -ом]	-	
формомодель сер. роду кл. відм. одн. II відміни [(субст. осн. сер. роду) + флексія -о/-е]	-	
формомодель наз. відм. одн. III відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -Ø]	-	
формомодель род. відм. одн. III відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -і(и)]	-	
формомодель дав. відм. одн. III відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -і]	-	
формомодель знах. відм. одн. III відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -Ø]	-	
формомодель ор. відм. одн. III відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -ју]	-	
-	формомодель місц. відм. одн. III відміни [прийменник + (субст. осн. жін. роду) + флексія	

	-і]	
	місц. відм. одн. II відміни [прийменник + (субст. осн. сер. роду) + флексія -і]	
формомодель кл. відм. одн. III відміни [(субст. осн. жін. роду) + флексія -е]	-	
формомодель наз. відм. множ. [(субст. осн. множ.) + флексія -и-]	-	
формомодель род. відм. множ. [(субст. осн. множ.) + флексія -ів-]	-	
формомодель дав. відм. множ. [(субст. осн. множ.) + флексія -ам]	-	
формомодель знах. відм. множ. [(субст. осн. множ.) + флексія -и-]	-	
формомодель ор. відм. множ. [(субст. осн. множ.) + флексія -ами]	-	
-	формомодель місц. відм. множ. [прийменник + (субст. осн. множ.) + флексія -ах]	

формомодель кл. відм. множ. [(субст. осн. множ.) + флексія -и-]	-	
---	---	--

Відповідно до наведених формомоделей можна зробити висновок, що в іменниковому формотворенні сучасної української мови переважають вияви синтетизму, оскільки вони виявляються у називному, родовому, давальному, знахідному та орудному відмінках. Місцевий відмінок має у структурі своїх формомоделей не лише синтетичні, а й аналітичні компоненти.

Прикметникова відмінкова парадигма поширюється як на якісні так і на відносні прикметники, без винятків, однак лише якісні прикметники мають здатність утворювати форми вищого/найвищого та нижчого/найнижчого ступенів порівняння. Прикметникове формотворення, подібно до іменникового, переважно має вияви синтетизму, і лише якісні прикметники формуючи ступені порівняння вищого/найвищого та нижчого/найнижчого рівнів утворюють формомоделі з аналітичними компонентами (див. табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Прикметникове формотворення

Формомоделі прикметника		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
формомодель прикметника наз. відм. одн. чол. роду [ад'єкт. осн. + флексія - ий/ій]	-	Відповідно до прикметникового формотворення вияви

формомодель прикметника наз. відм. одн. жін. роду [ад'єкт. осн. + флексія - а]	-	синтетизму представлені 26 формомоделями, а аналітизму – 4 (синтетизм/аналітизм = 26/4).
формомодель прикметника наз. відм. одн. сер. роду [ад'єкт. осн. + флексія - е]	-	
формомодель прикметника род. відм. одн. чол. роду [ад'єкт. осн. + флексія - ого]	-	
формомодель прикметника род. відм. одн. жін. роду [ад'єкт. осн. + флексія - ої]	-	
формомодель прикметника род. відм. одн. сер. роду [ад'єкт. осн. + флексія - ого]	-	
формомодель прикметника дав. відм. одн. чол. роду [ад'єкт. осн. + флексія -ому]	-	
формомодель прикметника дав. відм. одн. жін. роду [ад'єкт. осн. + флексія -ій]	-	

формомодель прикметника дав. відм. одн. сер. роду [ад'єкт. осн. + флексія -ого]	-	
формомодель прикметника знах. відм. одн. чол. роду [ад'єкт. осн. + флексія -ий/-ого]	-	
формомодель прикметника знах. відм. одн. жін. роду [ад'єкт. осн. + флексія -у]	-	
формомодель прикметника знах. відм. одн. сер. роду [ад'єкт. осн. + флексія -е]	-	
формомодель прикметника ор. відм. одн. чол. роду [ад'єкт. осн. + флексія -им]	-	
формомодель прикметника ор. відм. одн. жін. роду [ад'єкт. осн. + флексія -ою]	-	
формомодель прикметника ор. відм. одн. сер. роду [ад'єкт. осн. + флексія -им]	-	
формомодель прикметника місц. відм. одн. чол. роду [на/у + ад'єкт. осн. + флексія – ому/-ім]	-	

формомодель прикметника місц. відм. одн. жін. роду [на/у + ад'єкт. осн. + флексія - ій]	-	
формомодель прикметника місц. відм. одн. сер. роду [на/у + ад'єкт. осн. + флексія – ому/-ім]	-	
формомодель прикметника наз. відм. множини [ад'єкт. осн. + флексія -і]	-	
формомодель прикметника род. відм. множини [ад'єкт. осн. + флексія -их/іх]	-	
формомодель прикметника дав. відм. множини [ад'єкт. осн. + флексія -им/ім]	-	
формомодель прикметника знах. відм. множини [ад'єкт. осн. + флексія -і/-их]	-	
формомодель прикметника ор. відм. множини [ад'єкт. осн. + флексія -ими/іми]	-	
формомодель прикметника місц. відм. множини [на/у + ад'єкт. осн. + флексія -их]	-	

формомодель вищого ступеня порівняння [(ад'єкт. осн.) + -ш-/-іш- + ад. фл. р., ч, в.]	формомодель вищого ступеня порівняння [більш + (ад'єкт. осн.) + ад. фл. р., ч, в.]	
формомодель найвищого ступеня [най- + (ад'єкт. осн.) + -ш-/-іш- + ад. фл. р., ч, в.]	формомодель найвищого ступеня порівняння [найбільш + (ад'єкт. осн.) + ад. фл. р., ч, в.]	
-	формомодель нижчого ступеня порівняння [менш + (ад'єкт. осн.) + ад. фл. р., ч, в.]	
-	формомодель найнижчого ступеня порівняння [найменш + (ад'єкт. осн.) + ад. фл. р., ч, в.]	

Дієслівна парадигма сучасної української мови найоб'ємніша та найрізноманітніша порівняно з іншими частинами мови. Дослідивши дієслівні формомоделі можна дійти висновку, що аналітизм набув значного поширення серед граматичних категорій дієслова, оскільки переважає в більшій кількості наявних формомоделей. Таке поширення аналітичних виявів у мові зумовлено:

- 1) формальною незакріпленістю граматичного значення;
- 2) омонімією морфологічних форм;
- 3) предикативно-організуючою функцією;
- 4) граматикалізацією словосполучень [20, с. 188].

Однак, навіть незважаючи на те, що аналітичні вияви значно збільшили свою частотність в українській мові, це не говорить про те, що українська мова аналітична, оскільки головним засобом вираження відношень між

словами в її синтаксисі залишаються самі слова. Не складно помітити, що деякі граматичні категорії дієслова в українській мові мають або лише синтетичні формомоделі, як от наприклад *формомодель дійсного способу теперішнього часу активного стану 1 особи однини*, або лише аналітичні, як от наприклад *формомодель активного стану давноминулого часу недоконаного виду чоловічого роду*. А деякі можуть мати одразу дві формомоделі для вираження однієї й тієї граматичної категорії (див. табл. 2.4). Досить поширене таке явище саме серед майбутнього часу: пор. *синтетична формомодель майбутнього часу, недоконаного виду, активного стану 1 особи однини: [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -у]* та *аналітична формомодель майбутнього часу недоконаного виду активного стану 1 особи однини: [буду + (інф. осн. недок. виду)]*.

Таблиця 2.4

Дієслівне формотворення

Дієслівні формомоделі		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
формомодель дійсн. спос. теп. часу акт. стану 1 ос. одн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -у]	-	Відповідно до дієслівного формотворення вияви синтетизму
формомодель дійсн. спос. теп. часу акт. стану 2 ос. одн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -еш/иш]	-	репрезентовані 57 формомоделями, а аналітизму – 64

формомодель дійсн. спос. теп. часу акт. стану 3 ос. одн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -е]	-	формомоделями (синтетизм/аналітизм = 57/64).
формомодель дійсн. спос. теп. часу акт. стану 1 ос. мн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -емо]	-	
формомодель дійсн. спос. теп. часу акт. стану 2 ос. мн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -ете]	-	
формомодель дійсн. спос. теп. часу акт. стану 3 ос. мн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -уть]	-	
формомодель дійсн. спос. теп. часу пас. стану 1 ос. одн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -у- + постфікс - ся]	-	
формомодель дійсн. спос. теп. часу пас. стану 2 ос. одн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -еш-/иш- + постфікс -ся]	-	

формомодель дійсн. спос. теп. часу пас. стану 3 ос. одн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -е]	-	
формомодель дійсн. спос. теп. часу пас. стану 3 ос. одн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -еть- + постфікс -ся]	-	
формомодель дійсн. спос. теп. часу пас. стану 1 ос. мн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -емо- + постфікс -ся]	-	
формомодель дійсн. спос. теп. часу пас. стану 2 ос. мн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -ете- + постфікс -ся]	-	
формомодель дійсн. спос. теп. часу пас. стану 3 ос. мн. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -уть- + постфікс -ся]	-	
формомодель майб. часу, недок. виду, акт. стану 1 ос. одн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -у]	формомодель майб. часу недок. виду акт. стану 1 ос. одн. [буду + (інф. осн. недок. виду)]	

формомодель майб. часу, недок. виду, акт. стану 2 ос. одн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -еш/-иш]	формомодель майб. часу, недок. виду, акт. стану 2 ос. одн. [будеш + (інф. осн. недок. виду)]	
формомодель майб. часу, недок. виду, акт. стану 3 ос. одн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -е]	формомодель майб. часу, недок. виду, акт. стану 3 ос. одн. [будете + (інф. осн. недок. виду)]	
формомодель майб. часу, недок. виду, акт. стану 1 ос. мн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -емо]	формомодель майб. часу, недок. виду, акт. стану 1 ос. мн. [будемо + (інф. осн. недок. виду)]	
формомодель майб. часу, недок. виду, акт. стану 2 ос. мн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -ете]	формомодель майб. часу, недок. виду, акт. стану 2 ос. мн. [будете + (інф. осн. недок. виду)]	
формомодель майб. часу, недок. виду, акт. стану 3 ос. мн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -уть]	формомодель майб. часу, недок. виду, акт. стану 3 ос. мн. [будуть + (інф. осн. недок. виду)]	
формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 1 ос. одн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -у-+ постфікс -сь]	формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 1 ос. одн. [буду + (інф. осн. недок. виду) + постфікс -ся]	
формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 2 ос. одн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + суфікс -еш- /-иш- + постфікс -ся]	формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 2 ос. одн. [будеш + (інф. осн. недок. виду) + постфікс -ся]	

формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 3 ос. одн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -еть-+ постфікс-ся]	формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 3 ос. одн. [буде + (інф. осн. недок. виду) + постфікс -ся]	
формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 1 ос. мн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -емо-+ постфікс-сь]	формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 1 ос. мн. [будемо + (інф. осн. недок. виду) + постфікс -ся]	
формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 2 ос. мн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -ете-+ постфікс-сь]	формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 2 ос. мн. [будете + (інф. осн. недок. виду) + постфікс -ся]	
формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 3 ос. мн. [(інф. осн. недок. виду) + суфікс -м- + флексія -уть- + постфікс-ся]	формомодель майб. часу, недок. виду, пас. стану 3 ос. мн. [будуть + (інф. осн. недок. виду) + постфікс -ся]	
формомодель акт. стан. майб. часу док. виду 1 ос. одн. [дієсл. осн. майб час. док. виду + флексія -у]	формомодель пас. стан. майб. часу док. виду 1 ос. одн. [буду + суфікс -н-/-ен- + флексія -ий]	
формомодель акт. стан. майб. часу док. виду 2 ос. одн. [дієсл. осн. майб час. док. виду + флексія -еш/ -иш]	формомодель пас. стан. майб. часу док. виду 2 ос. одн. [будеш + суфікс -н-/-ен- + флексія -ий]	

формомодель акт. стан. майб. часу док. виду 3 ос. одн. [дієсл. осн. майб час. док. виду + флексія - е]	формомодель пас. стан. майб. часу док. виду 3 ос. одн. [буде + суфікс -н/- ен- + флексія -ий]	
формомодель акт. стан. майб. часу док. виду 1 ос. мн. [дієсл. осн. майб час. док. виду + флексія - емо]	формомодель пас. стан. майб. часу док. виду 1 ос. мн. [будемо + суфікс -н/- ен- + флексія -і]	
формомодель акт. стан. майб. часу док. виду 2 ос. мн. [дієсл. осн. майб час. док. виду + флексія - еш/-иш]	формомодель пас. стан. майб. часу док. виду 2 ос. мн. [будете + суфікс -н/- ен- + флексія -і]	
формомодель акт. стан. майб. часу док. виду 3 ос. мн. [дієсл. осн. майб час. док. виду + флексія - уть]	формомодель пас. стан. майб. часу док. виду 3 ос. мн. [будуть + суфікс -н/- ен- + флексія -і]	
формомодель акт. стан. мин. часу недок. виду чол. роду [дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -в- + флексія -ø]	-	
формомодель акт. стан. мин. часу недок. виду жін. роду [дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -а]	-	
формомодель акт. стан. мин. часу недок. виду сер. роду [дієсл. осн. мин. час. недок. виду +	-	

суфікс -л- + флексія -о]		
формомодель акт. стан. мин. часу недок. виду множ. [дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -и]	-	
формомодель пас. стан. мин. часу недок. виду чол. роду [дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -в- + флексія -ø-+ постфікс -ся]	-	
формомодель пас. стан. мин. часу недок. виду жін. роду [дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -а-+ постфікс -ся]	-	
формомодель пас. стан. мин. часу недок. виду сер. роду [дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -о-+ постфікс -ся]	-	
формомодель пас. стан. мин. часу недок. виду множ. [дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -и- + постфікс -ся]	-	

формомодель мин. часу, чол. роду док. вид. акт. стан. [дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -в- + флексія -ø]	формомодель мин. часу. чол. роду док. вид. пас. стан. із перф. знач. [ø + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -н-/-ен- + флексія -ий]	
формомодель жін. роду док. вид. мин. часу акт. стан. [дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -л- + флексія -а]	формомодель жін. роду док. вид. мин. часу пас. стан. із перф. знач. [ø + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -н-/-ен- + флексія -а]	
формомодель сер. роду док. вид. мин. часу акт. стан. [дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -л- + флексія -о]	формомодель сер. роду док. вид. мин. часу пас. стан. із перф. знач. [ø + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -н-/-ен- + флексія -е]	
формомодель множ. док. вид. мин. часу акт. стан. [дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -л- + флексія -и]	формомодель множ. док. вид. мин. часу пас. стан. із перф. знач. [ø + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -н-/-ен- + флексія -і]	
-	формомодель чол. роду док. вид. мин. часу пас. стан. із аорист. знач. [був + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -н-/-ен- + флексія -ий]	
-	формомодель жін. роду док. вид. мин. часу пас. стан. із аорист. знач. [була + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -н-/-ен- + флексія -а]	

-	формомодель сер. роду док. вид. мин. часу пас. стан. із аорист. знач. [було + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс - н-/ен + флексія -e]	
-	формомодель множ. док. вид. мин. часу пас. стан. із аорист. знач. [були + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -н-/ен + флексія -i]	
-	формомодель акт. стан. давномин. часу недок. виду чол. роду [був + дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -в- + флексія -ø]	
-	формомодель акт. стан. давномин. часу недок. виду жін. роду [була + дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -a]	
-	формомодель акт. стан. давномин. часу недок. виду сер. роду [було + дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -o]	

-	формомодель акт. стан. давномин. часу недок. виду множ. [були + дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -и]	
-	формомодель пас. стан. давномин. часу недок. виду чол. роду [був+ дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -в- + флексія -ø-+ постфікс -ся]	
-	формомодель пас. стан. давномин. часу недок. виду жін. роду [була+ дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -а-+ постфікс -ся]	
-	формомодель пас. стан. давномин. часу недок. виду сер. роду [було+ дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -о-+ постфікс -ся]	
-	формомодель пас. стан. давномин. часу недок. виду множ. [були+ дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -и- + постфікс -ся]	
-	формомодель чол. роду док. вид. давномин. часу акт. стан. [був+ дієсл. осн. мин. час. док. виду +	

	суфікс -в- + флексія -ø]	
-	формомодель жін. роду док. вид. давномин. часу акт. стан. [була + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -л- + флексія -а]	
-	формомодель сер. роду док. вид. давномин. часу акт. стан. [було+ дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -л- + флексія -о]	
-	формомодель множ. док. вид. давномин. часу акт. стан. [були + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -л- + флексія -и]	
-	формомодель чол. роду док. вид. давномин. часу пас. стан. [був + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -в- + флексія -ø- + постфікс -ся]	
-	формомодель жін. роду док. вид. давномин. часу пас. стан. [була + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -л- + флексія -а- + постфікс -ся]	

-	формомодель сер. роду док. вид. давномин. часу пас. стан. [було + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -- + флексія -о- + постфікс -ся]	
-	формомодель множ. док. вид. давномин. часу пас. стан. [були + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -л- + флексія -и- + постфікс -ся]	
-	формомодель умовного способу [(дієсл. осн. мин. часу) + -в- + -ø- флексія + <i>би</i>]	
-	формомодель умовного способу [(дієсл. осн. мин. часу) + -л- + -а- флексія + <i>б</i>]	
-	формомодель умовного способу [(дієсл. осн. мин. часу) + -л- + -о- флексія + <i>б</i>]	
-	формомодель умовного способу [(дієсл. осн. мин. часу) + -л- + -и- флексія + <i>б</i>]	

формомодель наказ. спос. 2 ос. одн [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + суфікс -и/-ø- + флексія -ø]	формомодель наказ. спос. 3 ос. одн. [хай/нехай + (дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія -е]	
формомодель наказ. спос. 1 ос. множ. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + суфікс -і /-ø- + флексія -мо]	формомодель наказ. спос. 3 ос. мн. [хай/нехай + (дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + флексія - уть]	
формомодель наказ. спос. 2 ос. множ. [(дієсл. осн. теп. часу недок. виду) + суфікс -і/-ø- + флексія -те]	-	
-	формомодель умовн. спос. недок. виду акт. стан. чол. роду [(дієсл. осн. мин. часу недок. виду) + суфікс -в- + флексія -ø + би]	
-	формомодель умовн. спос. недок. виду акт. стан. жін. роду [(дієсл. осн. мин. часу недок. виду) + суфікс -л- + флексія -а + б]	
-	формомодель умовн. спос. недок. виду акт. стан. сер. роду [(дієсл. осн. мин. часу недок. виду) + суфікс -л- + флексія -о + б]	

-	формомодель умовн. спос. недок. виду акт. стан. множ. [(дієсл. осн. мин. часу недок. виду) + суфікс -л- + флексія -и + б]	
-	формомодель умовн. спос. недок. виду пас. стан. чол. роду [дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -в- + флексія -ø- + постфікс -ся + б]	
-	формомодель умовн. спос. недок. виду пас. стан. жін. роду [дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -а- + постфікс -ся + б]	
-	формомодель умовн. спос. недок. виду пас. стан. сер. роду [дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -о- + постфікс -ся + б]	
-	формомодель умовн. спос. недок. виду пас. стан. множ. [дієсл. осн. мин. час. недок. виду + суфікс -л- + флексія -и- + постфікс -ся + б]	

-	формомодель умовн. спос. док. виду акт. стан. чол. роду [дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс - в- + флексія -ø + би]	
-	формомодель умовн. спос. док. виду акт. стан. жін. роду [дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс - л- + флексія -а + б]	
-	формомодель умовн. спос. док. виду акт. стан. сер. роду [дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс - л- + флексія -о + б]	
-	формомодель умовн. спос. док. виду акт. стан. множ. [дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс - л- + флексія -и + б]	
-	формомодель умовн. спос. док. виду пас. стан. чол. роду [був + би + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -н- + флексія -ий]	
-	формомодель умовн. спос. док. виду пас. стан. жін. роду [була + б + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -н- + флексія -а]	

-	формомодель умовн. спос. док. виду пас. стан. сер. роду [було + б + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -н- + флексія -е]	
-	формомодель умовн. спос. док. виду пас. стан. множ. [були + б + дієсл. осн. мин. час. док. виду + суфікс -н- + флексія -і]	
формомодель дієприкм. недок. виду акт. стану [(дієсл. осн. теп. часу) + суфікс -уч-/-ач- + флексія -ий]	-	
формомодель дієприкм. форм недок. виду пас. стану чол. роду [(дієприсл. осн.) + суфікс -н-/-ен- + флексія -ий]	-	
формомодель дієприкм. форм недок. виду пас. стану жін. роду [(дієприсл. осн.) + суфікс -н-/-ен- + флексія -а]	-	
формомодель дієприкм. форм недок. виду пас. стану сер. роду [(дієприсл. осн.) + суфікс -н-/-ен + флексія -е]	-	
формомодель дієприкм. форм недок. виду пас. стану множ. [(дієприсл.	-	

осн.) + суфікс -н/-ен + флексія -і]		
формомодель дієприкм. док. виду пас. стану чол. роду [(інф. осн. док. виду) + суфікс -н/-ен + флексія -ий]	-	
формомодель дієприкм. док. виду пас. стану жін. роду [(інф. осн. док. виду) + суфікс -н/-ен + флексія -а]	-	
формомодель дієприкм. док. виду пас. стану сер. роду [(інф. осн. док. виду) + суфікс -н/-ен + флексія -е]	-	
формомодель дієприкм. док. виду пас. стану множ. [(інф. осн. док. виду) + суфікс -н/-ен + флексія -і]	-	
формомодель дієприсл. недок. виду акт. стану [(дієсл. осн. теп. часу) + суфікс -учи/-ачи]	-	
формомодель дієприсл. док. виду акт. стану [(інф. осн. док. в.) + суфікс -ши/-вши]	-	

Дієслівна парадигма нараховує більшу кількість аналітичних компонентів, аніж синтетичних.

Власне числівникові формомоделі виявляються лише у числівників *два, три* та *чотири*. Для формотворення решти числівників (не враховуючи одиничних винятків на зразок числівників *сорок, дев'яносто, сто*) застосовуються синтетичні субстантивні або ад'єктивні формомоделі.

Числівник *один* має формотворення, відповідне ад'єктивним формомоделям. Для формотворення назв одиниць першого десятка від *п'ять* до *десять*, а також назв одиниць другого десятка від *одинадцять* до *двадцять* і для назв десятків *тридцять, п'ятдесят, шістдесят, сімдесят, вісімдесят* варіативно застосовуються формомоделі 3-ї субстантивної відміни або ад'єктивні формомоделі з архаїчними флексіями множини. Своєрідні формомоделі можуть застосовуватися для творення відмінкових форм складних числівників, що є назвами сотень: фактично такі формомоделі являють собою комбінацію формомоделі числівника, твірного для першої частини похідних назв сотень, і субстантивної формомоделі множини для другої частини складних назв сотень.

Загалом числівники мають непослідовне синтетичне формотворення, яка у місцевому відмінку доповнюється аналітичними компонентами. Більшість числівникових формомоделей – синтетичні (див. табл. 2.5)

Таблиця 2.5

Числівникове формотворення

Числівникові формомоделі		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
формомодель чол. роду, одн., наз. відм. [числівн. осн. + флексія -а/-и];	-	Відповідно до числівникового формотворення вияви синтетизму репрезентовані 14 формомоделями, а аналітизму – 3 формомоделями (синтетизм/аналітизм = 14/3).
формомодель чол. роду, одн., род. відм., [числівн. осн. + флексія -ох];	-	
формомодель чол. роду, одн., дав. відм., [числівн. осн. + флексія -ом];	-	
формомодель чол. роду, одн., знах. відм., [числівн. осн. + флексія -а/-ох];	-	
формомодель чол. роду, одн., ор. відм., [числівн. осн. + флексія -ома];	-	

-	формомодель чол. роду, одн., місц. відм., [прислівник + числівн. осн. + флексія -'ох];	
формомодель жін. роду, одн., наз. відм. [числівн. осн. + флексія -і/-и];	-	
формомодель жін. роду, одн., род. відм. [числівн. осн. + флексія -'ох];	-	
формомодель жін. роду, одн., дав. відм. [числівн. осн. + флексія -'ом];	-	
формомодель жін. роду, одн., знах. відм. [числівн. осн. + флексія - і/-ох];	-	
формомодель жін. роду, одн., ор. відм. [числівн. осн. + флексія -ома];	-	
-	формомодель жін. роду, одн., місц. відм., [на/у + числівн. осн. + флексія -	

	ох];	
формомодель одн., наз./знах. відм., числівника, що є назвою сотні [1-ий корінь числівн. осн. + флексія -ø/-и/-і + 2 -ий корінь числівн. осн. + флексія -ø/-а/-і]	-	
формомодель одн., род. відм., числівника, що є назвою сотні [1-ий корінь числівн. осн. + флексія -ох/-и + 2 -ий корінь числівн. осн. + флексія -ø]	-	
формомодель одн., дав. відм., числівника, що є назвою сотні [1-ий корінь числівн. осн. + флексія -ом/-и + 2 -ий корінь числівн. осн. + флексія -ам]	-	

формомодель одн., ор. відм., числівника, що є назвою сотні [1-ий корінь числівн. осн. + флексія -ма/-'ома/- и + 2 -ий корінь числівн. осн. + флексія -ами]	-	
-	формомодель одн., місц. відм., числівника, що є назвою сотні [прислівник + 1-ий корінь числівн. осн. + флексія -ох/-и + 2 -ий корінь числівн. осн. + флексія -ах]	

Загалом в сучасній українській мові формотворення повнозначних частин мови здійснюється за 127 синтетичними формомоделями і 76 аналітичними. У цілому вони застосовуються регулярно для творення морфологічних форм слів повнозначних частин мови, однак є такі винятки, як інфінітив, дієприслівник, незмінювані іменники, незмінювані прикметники.

Змінюваними повнозначними частинами мови є іменник, прикметник, числівник та дієслово. У займенника наявне нестандартизоване формотворення або формотворення за субстантивними та ад'єктивними формомоделями. Відсутнє формотворення у прислівника двох форм дієслівної парадигми – інфінітива та дієприслівника. Невідмінювані іменники та прикметники утворюють протиріччя в морфологічній системі української

мови, адже вони репрезентують менш поширений тип у мові для української мови – аморфізм [20, с. 134].

Отже, в структурно-типологічному аспекті сучасну українську мову можна характеризувати як синтетичну, оскільки найбільшу кількість формомodelей складають синтетичні формомodelі (127). Друге місце за кількістю виявів посідає аналітизм і нараховує 76 аналітичних формомodelей. Третє місце серед типів в українській мові посідає аморфізм, оскільки має своє вираження лише в окремих субстантивних і ад'єктивних лексемах. Але незважаючи на винятки, що стосуються невідмінюваних іменників та прикметників, серед них є такі, які в різний спосіб адаптуються до стандартів синтетичного формотворення української мови: *метро*, *метра*, *метру* і т.д., *пюре* → *пюрешка*, *пюрешки*, *пюрешку* і т.д., *беж* → *бежевий*, *бордо* → *бордовий* та ін.

2.2 Структурно-морфологічна характеристика англійської мови

Під час проведення дослідження структурно-морфологічної характеристики англійської мови були залучені лише повнозначні частини мови: дієслово, займенник, іменник та прикметник. Регулярне формотворення наявне у дієслова, нерегулярне формотворення мають такі частини мови, як іменник, прикметник та займенник. Повністю не виявляють здатності до формотворення, а отже вважаються аморфними, прислівник та числівник. З узагальненою інформацією можна ознайомитися в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Формотворення повнозначних частин мови в англійській мові

Загальна оцінка наявності / відсутності формотворення повнозначних частин мови	
Наявне регулярне формотворення	дієслово
Наявне нерегулярне формотворення	займенник, іменник, прикметник
Відсутнє формотворення	прислівник, числівник

Іменник в англійській мові має непослідовне синтетичне формотворення, яке проявляється у його граматичних категоріях однини, множини та присвійного відмінку, формоделі яких можна спостерігати у таблиці 2.7. Винятки у субстантивному формотворенні становлять такі іменники, що відносяться до *Singularia* та *Pluralia tantum*, а також іменники, що при творенні множини мають суплетивне формотворення: *woman* – *women*, *tooth* – *teeth*, *mouse* – *mice*, та ін. До *Singularia tantum* належать іменники, що використовуються на позначення:

1) цілих груп, що складаються з подібних предметів: *baggage*, *clothing*, *food*, і т.д.;

2) рідин: *water*, *tea*, *milk*, і т.д.;

3) твердих речовин: *ice*, *butter*, і т.д.;

4) газів: *air*, *smog*, і т.д.;

5) абстрактних понять: *advice*, *time*, *success*, і т.д.;

6) галузей знань: *history*, *mathematics*, і т.д.;

7) назв хвороб: *measles*, і т.д.

До *Pluralia tantum* належать іменники, що:

1) використовуються для назв об'єктів, що складають з декількох частин: *jeans*, *pants*, *scissors*, і т.д.;

2) мають значення збірності: *earnings*, *goods*, *wages*, і т.д.;

3) позначають певні ненормальні стани тіла: *creeps*, і т.д.

Треба наголосити на тому, що така аморфна характеристика, як односкладність слова, також притаманна іменникам в англійській мові.

Таблиця 2.7

Іменникове формотворення

Субстантивні формомоделі		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
формомодель однини: [субстантивна основа/ЛЗ + флексія “-Ø”]	-	Відповідно до іменникового формотворення вияви аналітизму відсутні, наявне лише синтетичне формотворення представлене 4 формомоделями (синтетизм/аналітизм = 4/0).
формомодель множини: [субстантивна основа/ЛЗ + флексія “-s”]	-	
формомодель Common Case: [субстантивна основа/ЛЗ + флексія “-Ø”]	-	
формомодель Possessive Case: [субстантивна основа/ЛЗ + флексія “-s”]	-	

Якісні прикметники в англійській мові при утворенні ступенів порівняння утворюють формомоделі з обома синтетичними та аналітичними виявами у мові (див. табл. 2.8). Відносні прикметники не виявляють здатності до формотворення. Суплетивне формотворення таких прикметників як *good* –

better – best, bad – worse – the worst, та ін. є винятком, оскільки не вважається стандартизованою.

Таблиця 2.8

Прикметникове формотворення

Формомоделі прикметника		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
формомодель позитивного ступеня порівняння: [односкладова/ двоскладова основа якісного прикметника/ЛЗ суфікс “- Ø”]	-	Відповідно до прикметникового формотворення вияви синтетизму репрезентовані 3 формомоделями, а аналітизму – 4 (синтетизм/аналітизм =3/4).
формомодель вищого ступеня порівняння: [односкладова/ двоскладова основа якісного прикметника/ЛЗ суфікс “-er”].	формомодель вищого ступеня порівняння: [аналітичний форматив “more” + двоскладна/ трьохскладна/ чотирьохскладна основа якісного прикметника /ЛЗ]	
формомодель найвищого ступеня порівняння: [односкладова/ двоскладова основа якісного прикметника/ЛЗ суфікс “-est”].	формомодель найвищого ступеня порівняння: [аналітичний форматив “most” + двоскладна/ трьохскладна/ чотирьохскладна основа якісного прикметника /ЛЗ]	
-	формомодель нижчого ступеня порівняння: [аналітичний форматив	

	“less” + однокладна/ двоскладна/ трьохкладна/ чотирьохкладна основа якісного прикметника /ЛЗ]	
	d Perfect active: [(аналітичний форматив “having” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель найнижчого ступеня порівняння: [аналітичний форматив “least” + однокладна/ двоскладна/ трьохкладна/ чотирьохкладна основа якісного прикметника /ЛЗ]	

Дієслівна парадигма англійської мови нараховує найбільшу кількість формомоделей, переважно усі з яких аналітичні (див. табл. 2.9). Неправильні дієслова, такі як *run – ran – run*, *hide – hid – hidden*, *send – sent – sent*, були вилучені з стандартизованих формомоделей, оскільки мають індивідуальне, для кожного з дієслів, формотворення.

Таблиця 2.9

Дієслівне формотворення

Формомоделі дієслова		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму

формомодель Gerund Simple active: [infinitive/ЛЗ + суфікс “-ing”]	формомодель Gerund Simple Passive: [(аналітичний форматив “being” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	Відповідно до дієслівного формотворення вияви синтетизму нараховують 4 формомоделі, а аналітизму – 66 (синтетизм/аналітизм = 4/66).
-	формомодель Gerund Perfect Active: [(аналітичний форматив “being” – значення тривалості + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Gerund Perfect passive: [(аналітичний форматив “having” – значення тривалості + аналітичний форматив “being” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Indefinite Infinitive active: [частка “to” + bare infinitive /ЛЗ]	
-	формомодель Indefinite Infinitive passive: [аналітичний форматив “to be” + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Continuous Infinitive active: [аналітичний форматив “to be” + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Perfect	

	Infinitive active: [(аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи множини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Perfect Infinitive active: [(аналітичний форматив “has” – значення теперішнього часу та значення третьої особи однини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Perfect Infinitive passive: [(аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи множини) + (аналітичний форматив “been” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Perfect Continuous Infinitive active: [(аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи	

	множини) + (аналітичний форматив “been” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Present Participle Active: [infinitive/ЛЗ + суфікс “- ing”].	
-	формомодель Present Participle Passive: [(аналітичний форматив “being” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Past Participle Passive: [infinitive/ЛЗ + суфікс “- ed”]	
-	формомодель Perfect Participle Passive: [(аналітичний форматив “having” – значення тривалості) + (аналітичний форматив “been” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
формомодель Present Simple Tense (active voice) для 1 та 2 ос. од. та мн; та для 3 ос. мн: [infinitive + флексія “- Ø”]	—	
формомодель Present Simple Tense (active voice) для 3 ос. од.:	формомодель Present Simple Tense (passive voice) для 1 ос. од.:	

[infinitive + флексія “-s”]	[(аналітичний форматив “am” – значення теперішнього часу та значення першої особи однини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Present Simple Tense (passive voice) для 2 ос. од. та множ.: [(аналітичний форматив “are” – значення теперішнього часу та значення другої особи однини, а також першої, другої та третьої особи множини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Present Simple Tense (passive voice) для 3 ос. од.: [(аналітичний форматив “is” – значення теперішнього часу та значення третьої особи однини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
формомодель Past Simple Tense (active voice) : [bare infinitive + суфікс “-ed”]	формомодель Past Simple Tense (active voice) для 1, 2 та 3 ос. одн.: [аналітичний форматив “was” – значення минулого часу та значення першої та третьої особи однини]	
-	формомодель Past Simple Tense (passive voice) для 1, 2 та 3 ос.	

	одн.: [(аналітичний форматив “was” – значення минулого часу та значення першої та третьої особи однини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Past Simple Tense (active voice) для 1, 2 та 3 ос. множ.: [(аналітичний форматив “were” – значення минулого часу та значення другої особи однини, а також першої, другої та третьої особи множини)]	
-	формомодель Past Simple Tense (passive voice) для 1, 2 та 3 ос. множ.: [(аналітичний форматив “were” – значення минулого часу та значення другої особи однини, а також першої, другої та третьої особи множини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Future Simple Tense (active voice) для 1 ос. одн. та множ.: [(аналітичний форматив “shall” – значення майбутнього часу та значення першої особи однини та множини) + Infinitive]	

-	формомодель <i>Future Simple Tense (passive voice)</i> для 1 ос. одн. та множ.: [(аналітичний форматив “shall” – значення майбутнього часу та значення першої особи однини та множини) + “be” + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель <i>Future Simple Tense (active voice)</i> для 2 та 3 осіб одн. та множ.: [(аналітичний форматив “will” – значення майбутнього часу та значення першої, другої та третьої особи однини та множини) + infinitive]	
-	формомодель <i>Future Simple Tense (passive voice)</i> для 2 та 3 осіб одн. та множ.: [(аналітичний форматив “will” – значення майбутнього часу та значення першої, другої та третьої особи однини та множини) + “be” + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель <i>Present Continuous Tense (active voice)</i>: 1) [(аналітичний	

	форматив “am” – значення теперішнього часу та значення першої особи однини) + дієслівна основа + суфікс “-ing”] 2) [(аналітичний форматив “is” – значення теперішнього часу та значення третьої особи однини) + дієслівна основа + суфікс “-ing”] 3) [(аналітичний форматив “are” – значення теперішнього часу та значення другої особи однини, а також першої, другої та третьої особи множини) + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Present Continuous Tense (passive voice): 1) [(аналітичний форматив “am” – значення теперішнього часу та значення першої особи однини) + (“being” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”] 2) [(аналітичний форматив “is” – значення теперішнього часу та значення третьої особи однини) +	

	(“being” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”] 3) [(аналітичний форматив “are” – значення теперішнього часу та значення другої особи однини, а також першої, другої та третьої особи множини) + (“being” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Past Continuous Tense (active voice): 1) [(аналітичний форматив “was” – значення минулого часу та значення першої та третьої особи однини) + дієслівна основа + суфікс “-ing”] 2) [(аналітичний форматив “were” – значення минулого часу та значення другої особи однини, а також першої, другої та третьої особи множини) + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Past Continuous Tense (passive voice): 1) [(аналітичний форматив “was” – значення минулого часу	

	та значення першої та третьої особи однини) + (“being” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”] 2) [(аналітичний форматив “were” – значення минулого часу та значення другої особи однини, а також першої, другої та третьої особи множини) + “being” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Future Continuous Tense (active voice) для 1 ос. одн. та множ.: [(аналітичний форматив “shall” – значення майбутнього часу та значення першої особи однини та множини) + (аналітичний форматив “be” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Future Continuous Tense (active voice) для 2 та 3 ос. одн. та множ.: [(аналітичний форматив “will” – значення майбутнього часу та значення першої, другої та третьої особи однини та множини) +	

	(аналітичний форматив “be” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Present Perfect Tense (active voice) для 1 та 2 ос. одн. та для всіх осіб множини: [(аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи множини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Present Perfect Tense (passive voice) для 1 та 2 ос. одн. та для всіх осіб множини: [(аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи множини) + (“been” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Present Perfect Tense (active voice) для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив “has” – значення теперішнього часу та значення третьої особи однини) + дієслівна	

	основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Present Perfect Tense (active voice) для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив “has” – значення теперішнього часу та значення третьої особи однини) + (“been” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Past Perfect Tense (active voice) : [(аналітичний форматив “had” – значення минулого часу та значення першої, другої та третьої особи однини та множини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Past Perfect Tense (active voice) : [(аналітичний форматив “had” – значення минулого часу та значення першої, другої та третьої особи однини та множини) + (“been” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Future Perfect Tense (active voice) для 1 ос. одн. та множ.: [(аналітичний форматив “shall” –	

	значення майбутнього часу та значення першої особи однини та множини) + (аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи множини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Future Perfect Tense (active voice) для 2 та 3 ос. одн. та множ.: [(аналітичний форматив “will” – значення майбутнього часу та значення першої, другої та третьої особи однини та множини) + (аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи множини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель Present Perfect Continuous Tense (active voice) 1 та 2 ос. одн. та для всіх осіб множини: [(аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та	

	другої особи однини, а також третьої особи множини) + (аналітичний форматив “been” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Present Perfect Continuous Tense (active voice) для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив “has” – значення теперішнього часу та значення третьої особи однини) + аналітичний форматив “been” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Past Perfect Continuous Tense (active voice): [(аналітичний форматив “had” – значення минулого часу та значення першої, другої та третьої особи однини та множини) + (аналітичний форматив “been” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Future Perfect Continuous Tense (active voice) для 1 ос. одн. та множ.: [(аналітичний форматив “shall” – значення	

	майбутнього часу та значення першої особи однини та множини) + (аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи множини) + (“been” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Future Perfect Continuous Tense (active voice) для 2 та 3 ос. одн. та множ.: [(аналітичний форматив “will” – значення майбутнього часу та значення першої, другої та третьої особи однини та множини) + (аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи множини) + (“been” – значення тривалості) + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Future Simple in the Past (active voice): [дієслівна основа + суфікс “-ed” + (аналітичний форматив “would” – значення	

	минулого часу) + infinitive]	
-	формомодель <i>Future Simple in the Past</i> (passive voice): [дієслівна основа + суфікс “-ed” + (аналітичний форматив “would” – значення минулого часу) + (аналітичний форматив “be” – значення умовності) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель <i>Future Continuous in the Past</i> (active voice): [дієслівна основа + суфікс “-ed” + (аналітичний форматив “would” – значення минулого часу) + (аналітичний форматив “be” – значення умовності) + дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель <i>Future Perfect in the Past</i> (active voice): [дієслівна основа + суфікс “-ed” + (аналітичний форматив “would” – значення минулого часу) + (аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи	

	множини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель <i>Future Perfect in the Past</i> (passive voice): [дієслівна основа + суфікс “-ed” + (аналітичний форматив “would” – значення минулого часу) + (аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи множини) + (аналітичний форматив “been” – значення теперішнього часу) дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
-	формомодель <i>Future Perfect Continuous in the Past</i> (active voice): [дієслівна основа + суфікс “-ed” + (аналітичний форматив “would” – значення минулого часу) + (аналітичний форматив “have” – значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи множини) + (аналітичний форматив	

	“been” – значення теперішнього часу) дієслівна основа + суфікс “-ing”]	
-	формомодель Imperative Mood: [аналітичний форматив “Let” - значення третьої особи однини, теперішнього часу + Infinitive]	
-	формомодель Imperative Mood: [аналітичний форматив “Let`s” – значення першої особи множини, заклик до дії + Infinitive]	
-	формомодель Imperative Mood: [(аналітичний форматив “Do” – значення наказовості, теперішнього часу, першої та другої особи однини, а також першої, другої та третьої особи множини) + Infinitive]	
-	формомодель Imperative Mood: [(аналітичний форматив “Don`t” – значення заборони, теперішнього часу, першої та другої особи однини, а також першої, другої та третьої особи множини)	

	+ Infinitive]	
-	формомодель Zero Conditional для 1 та 2 ос. од. та мн; та для 3 ос. мн: [(аналітичний форматив “if” – значення умовності) + infinitive + флексія “-Ø” + infinitive + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Zero Conditional для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив “if” – значення умовності) + infinitive + флексія “-s” + infinitive + флексія “-Ø”]	
-	формомодель The first Conditional для 1 та 2 ос. од. та мн; та для 3 ос. мн: [(аналітичний форматив “if” – значення умовності) + infinitive + флексія “-Ø” + (аналітичний форматив “will” – значення майбутнього часу та значення першої, другої та третьої особи однини та множини) + Infinitive]	
-	формомодель The first Conditional для 1 та 2 ос. од. та мн; та для 3 ос. мн: [(аналітичний форматив “if” – значення умовності) +	

	infinitive + флексія “-s” + (аналітичний форматив “will” – значення майбутнього часу та значення першої, другої та третьої особи однини та множини) + Infinitive]	
-	формомодель The second Conditional: [(аналітичний форматив “if” – значення умовності) + дієслівна основа + суфікс “-ed” + (аналітичний форматив “would” – значення минулого часу) + Infinitive]	
-	формомодель The third Conditional: [(аналітичний форматив “if” – значення умовності) + (аналітичний форматив “had” – значення минулого часу та значення першої, другої та третьої особи однини та множини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”, + (аналітичний форматив “would” – значення минулого часу) + (аналітичний форматив “have” значення теперішнього часу та значення першої та другої особи однини, а також третьої особи	

	множини) + дієслівна основа + суфікс “-ed”]	
--	---	--

Отже, в сучасній англійській мові було виявлено 70 аналітичних та 11 синтетичних формоделей. Не зважаючи на деякі винятки, такі як *Singularia* та *Pluralia tantum*, а також суплетивне формотворення окремих іменників (творення форм множини) та неправильних дієслів, можна стверджувати про регулярність застосування формоделей для творення морфологічних форм слів повнозначних частин мови. Дієслово має регулярне формотворення, яке охоплює всі дієслівні лексеми. Прислівник та числівник вважаються частинами мови, що репрезентують аморфізм, оскільки не мають здатності до формотворення. У займенників в англійській мові не спостерігається стандартизоване формотворення, яке відбувається за формоделями. Кожен із займенників в англійській мові має своє індивідуальне формотворення, що зберіглося ще з тих часів, коли англійська мова мала синтетичний тип у мові.

Таким чином, англійську мову за структурно-типологічною класифікацією можна охарактеризувати як аналітичну, оскільки цей тип у мові нараховує найбільшу кількість виявів – 70. Друге місце за кількістю виявів посідає аморфізм як тип у мові, оскільки повна (числівник, прислівник) або часткова відсутність формотворення спостерігається у всіх повнозначних частин мови. Третє місце відповідно до найменшої кількості виявів посідає синтетизм, оскільки нараховує лише 11 синтетичних формоделей і має найнезначніший вплив на морфологічний устрій мови.

2.3 Структурно-морфологічна характеристика німецької мови

Структурно-морфологічна характеристика німецької мови досліджувалася на базі повнозначних частин мови: іменника, прикметника,

числівник, займенника, дієслова та прислівника. Було представлено формомоделі лише тих повнозначних частин мови, які мають регулярне формотворення: іменник, прикметник, дієслово. Займенник німецької мови має нерегулярне індивідуальне формотворення. Прислівник та числівник вважаються такими частинами мови, що репрезентують морфологічний аморфізм. Для німецької мови наявність/відсутність формотворення у повнозначних частин мови представлено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Формотворення повнозначних частин мови в німецькій мові

Загальна оцінка наявності / відсутності формотворення повнозначних частин мови	
Наявне регулярне формотворення	дієслово
Наявне нерегулярне формотворення	займенник, іменник, прикметник
Відсутнє формотворення	прислівник, числівник

Іменник в німецькій мові має послідовне аналітичне формотворення (див. табл. 2.11). Іменник нероздільно пов'язаний з артиклем, оскільки саме за допомогою нього виражаються його граматичні категорії: рід, число та відмінок. Винятком з формотворення іменника є відсутність форми множини у іменника з додаванням неозначеного артикля. Деякі іменники мають форму лише однини: *die Butter, die Milch, das Fleisch, die Ruhe, die Liebe* та ін., або лише множини: *die Ferien, die Eltern, die Leute, die USA*, та ін.

Таблиця 2.11

Іменникове формотворення

Субстантивні формомоделі		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
-	формомодель <i>Bestimmter Artikel</i> для	Відповідно до

	чол. роду, одн., наз. відм.: [аналітичний форматив “der” – значення чол. роду та наз. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	іменникового формотворення вияви синтетизму відсутні, наявне лише аналітичне формотворення представлене 49 формомоделями (синтетизм/аналітизм = 0/49).
-	формомодель Bestimmter Artikel для чол. роду, одн., род. відм.: [аналітичний форматив “des” – значення чол. роду та род. відмінка + субстантивна основа + флексія “-es”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для чол. роду, одн., дав. відм.: [аналітичний форматив “dem” – значення чол. роду та дав. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для чол. роду, одн., знах. відм.: [аналітичний форматив “den” – значення чол. роду та знах. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для жін. роду, одн., наз. відм.: [аналітичний	

	форматив “die” – значення жін. роду та наз. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для жін. роду, одн., род. відм.: [аналітичний форматив “der” – значення жін. роду та род. відмінка + субстантивна основа + флексія “-s”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для жін. роду, одн., дав. відм.: [аналітичний форматив “der” – значення жін. роду та дав. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для жін. роду, одн., знах. відм.: [аналітичний форматив “die” – значення жін. роду та знах. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для сер. роду, одн., наз. відм.: [аналітичний форматив “der” – значення сер. роду та	

	наз. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для сер. роду, одн., род. відм.: [аналітичний форматив “des” – значення сер. роду та род. відмінка + субстантивна основа + флексія “-s”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для сер. роду, одн., дав. відм.: [аналітичний форматив “dem” – значення сер. роду та дав. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для сер. роду, одн., знах. відм.: [аналітичний форматив “das” – значення сер. роду та знах. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для чол. роду, мн., наз. відм.: [аналітичний форматив “die” – значення мн. та наз. відмінка + субстантивна	

	основа + флексія “-e”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для чол. роду, мн., род. відм.: [аналітичний форматив “der” – значення чол. роду та род. відмінка + субстантивна основа + флексія “-e”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для чол. роду, мн., дав. відм.: [аналітичний форматив “den” – значення множ. та дав. відмінка + субстантивна основа + флексія “-en”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для чол. роду, мн., знах. відм.: [аналітичний форматив “die” – значення множ. та знах. відмінка + субстантивна основа + флексія “-e”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для жін. роду, мн., наз. відм.: [аналітичний форматив “die” – значення жін. роду, множ. та наз. відмінка + субстантивна основа + флексія “-(e)n”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для	

	жін. роду, мн., род. відм.: [аналітичний форматив “der” – значення жін. роду, множ. та род. відмінка + субстантивна основа + суфікс “-(e)n”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для жін. роду, мн., дав. відм.: [аналітичний форматив “den” – значення жін. роду, множ. та дав. відмінка + субстантивна основа + флексія “-(e)n”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для жін. роду, мн., знах. відм.: [аналітичний форматив “die” – значення жін. роду, множ. та знах. відмінка + субстантивна основа + флексія “-(e)n”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для сер. роду, мн., наз. відм.: [аналітичний форматив “die” – значення сер. роду, множ. та наз. відмінка + субстантивна основа + флексія “-e”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для сер. роду, мн., род. відм.: [аналітичний	

	форматив “der” – значення сер. роду, множ. та род. відмінка + субстантивна основа + флексія “-e”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для сер. роду, мн., дав. відм.: [аналітичний форматив “den” – значення сер. роду, множ. та дав. відмінка + субстантивна основа + флексія “- en”]	
-	формомодель Bestimmter Artikel для сер. роду, мн., знах. відм.: [аналітичний форматив “die” – значення сер. роду, множ. та знах. відмінка + субстантивна основа + флексія “-e”]	
-	формомодель Unbestimmter Artikel для чол. роду, одн. наз. відм.: [аналітичний форматив “ein” – значення чол. роду та наз. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Unbestimmter Artikel для чол. роду, одн. род. відм.: [аналітичний форматив “eines” – значення чол. роду та.	

	род. відмінка + субстантивна основа + флексія “-es”]	
-	формомодель Unbestimmter Artikel для чол. роду, одн., дав. відм.: [аналітичний форматив “einem” – значення чол. роду та дав. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Unbestimmter Artikel для чол. роду, одн., знах. відм.: [аналітичний форматив “einen” – значення чол. роду та знах. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Unbestimmter Artikel для жін. роду, одн., наз. відм.: [аналітичний форматив “eine” – значення жін. роду та наз. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Unbestimmter Artikel для жін. роду, одн., род. відм.: [аналітичний форматив “einer” – значення жін. роду та род. відмінка + субстантивна основа +	

	флексія “-s”]	
-	формомодель Unbestimmter Artikel для жін. роду, одн., дав. відм.: [аналітичний форматив “einer” – значення жін. роду та дав. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Unbestimmter Artikel для жін. роду, одн., знах. відм.: [аналітичний форматив “eine” – значення жін. роду та знах. відмінка + субстантивна основа + флексія “-Ø”]	
-	формомодель Der negative Artikel для чол. роду одн. у наз. відм.: [(аналітичний форматив “kein” - заперечне значення та значення чол. роду у наз. відм.) + іменник чол. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для чол. роду одн. у род. відм.: [(аналітичний форматив “keines” - заперечне значення та значення чол. роду у род. відм.) + іменник чол. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для чол.	

	роду одн. у дав. відм.: [(аналітичний форматив “keinem” - заперечне значення та значення чол. роду у дав. відм.) + іменник чол. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для чол. роду одн. у знах. відм.: [(аналітичний форматив “keinen” - заперечне значення та значення чол. роду у знах. відм.) + іменник чол. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для жін. роду одн. у наз. відм.: [(аналітичний форматив “keine” - заперечне значення та значення жін. роду у наз. відм.) + іменник жін. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для жін. роду одн. у род. відм.: [(аналітичний форматив “keiner” - заперечне значення та значення жін. роду у род. відм.) + іменник жін. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для жін. роду, одн. у дав. відм.: [(аналітичний форматив “keiner” - заперечне значення та значення жін. роду у дав. відм.) +	

	іменник жін. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для жін. роду одн. у знах. відм.: [(аналітичний форматив “keine” - заперечне значення та значення жін. роду у знах. відм.) + іменник жін. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для сер. роду одн. у наз. відм.: [(аналітичний форматив “kein” - заперечне значення та значення сер. роду у наз. відм.) + іменник сер. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для сер. роду одн. у род. відм.: [(аналітичний форматив “keines” - заперечне значення та значення сер. роду у род. відм.) + іменник сер. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для сер. роду одн. у дав. відм.: [(аналітичний форматив “keinem” - заперечне значення та значення сер. роду у дав. відм.) + іменник сер. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для сер. роду одн. у знах. відм.: [(аналітичний форматив	

	“kein” - заперечне значення та значення сер. роду у знах. відм.) + іменник сер. роду]	
-	формомодель Der negative Artikel для мн. у наз. відм.: [(аналітичний форматив “keine” - заперечне значення та значення множ. у наз. відм.) + іменник у множині]	
-	формомодель Der negative Artikel для множ. у род. відм.: [(аналітичний форматив “keiner” - заперечне значення та значення множ. у род. відм.) + іменник у множині]	
-	формомодель Der negative Artikel для множ. у дав. відм.: [(аналітичний форматив “keinen” - заперечне значення та значення множ. у дав. відм.) + іменник у множині]	
-	формомодель Der negative Artikel для множ. у знах. відм.: [(аналітичний форматив “keine” - заперечне значення та значення множ. у знах. відм.) + іменник у множині]	

Прикметник німецької мови має непослідовне аналітичне формотворення, яке нараховує 118 аналітичних формомоделей та лише 3 синтетичні (див. табл. 2.12). Застосування аналітичних формомоделей до прикметників має винятки. До них належать прикметники, до яких не застосовуються стандартні формомоделі:

- 1) прикметники з неозначеним артиклем у формі множини;
- 2) прикметники, що мають іншомовне походження (більшою мірою назви квітів): *rosa, lila, prima*, та ін.;
- 3) прикметники, які утворилися від назв міста за допомогою додавання суфікса -er: *die Berliner Straßen*;
- 4) прикметники, що утворилися від кількісних числівників за допомогою додавання суфікса -er: *die sechziger Jahre*.

Також до винятків відносяться прикметники із суплетивним формотворенням, такі як *gut – besser – am besten, viel – mehr – am meisten, gern – lieber – am liebsten*, та ін.

Таблиця 2.12

Прикметникове формотворення

Прикметникові формомоделі		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для чол. роду, одн., наз. відм.: [(аналітичний форматив “der” – значення чол. роду, одн., наз. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-e”]	Відповідно до прикметникового формотворення вияви синтетизму нараховують 3 формомоделі, а аналітизму – 118 (синтетизм/аналітизм =

-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для чол. роду, одн., род. відм.: [(аналітичний форматив “des” – значення чол. роду, одн., род. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	3/118).
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для чол. роду, одн., дав. відм.: [(аналітичний форматив “dem” – значення чол. роду, одн., дав. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для чол. роду, одн., знах. відм.: [(аналітичний форматив “den” – значення чол. роду, одн., знах. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для чол. роду, одн., наз. відм.: [(аналітичний форматив “ein” – значення чол. роду, одн., наз. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем)	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем)	

	для чол. роду, одн., род. відм.: [(аналітичний форматив “eines” – значення чол. роду, одн., род. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для чол. роду, одн., дав. відм.: [(аналітичний форматив “einem” – значення чол. роду, одн., дав. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для чол. роду, одн., знах. відм.: [(аналітичний форматив “einen” – значення чол. роду, одн., знах. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для жін. роду, одн., наз. відм.: [(аналітичний форматив “die” – значення жін. роду, одн., наз. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-e”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для жін. роду, одн., род. відм.: [(аналітичний	

	форматив “der” – значення жін роду, одн., род. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для жін. роду, одн., дав. відм.: [(аналітичний форматив “der” – значення жін. роду, одн., дав. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для жін. роду, одн., знах. відм.: [(аналітичний форматив “die” – значення жін. роду, одн., знах. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-e”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для жін. роду, одн., наз. відм.: [(аналітичний форматив “eine” – значення жін. роду, одн., наз. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-e”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для жін. роду, одн., род. відм.: [(аналітичний форматив “einer” – значення жін. роду,	

	одн., род. відмінка) + ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для жін. роду, одн., дав. відм.: [(аналітичний форматив “einer” – значення жін. роду, одн., дав. відмінка) + ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для жін. роду, одн., знах. відм.: [(аналітичний форматив “eine” – значення жін. роду, одн., знах. відмінка) + ад'єктивна основа + суфікс “-e”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для сер. роду, одн., наз. відм.: [(аналітичний форматив “das” – значення сер. роду, одн., наз. відмінка) + ад'єктивна основа + суфікс “-e”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для сер. роду, одн., род. відм.: [(аналітичний форматив “des” – значення сер. роду, одн., род. відмінка) + ад'єктивна основа +	

	суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для сер. роду, одн., дав. відм.: [(аналітичний форматив “dem” – значення сер. роду, одн., дав. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для сер. роду, одн., знах. відм.: [(аналітичний форматив “das” – значення сер. роду, одн., знах. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-e”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для сер. роду, одн., наз. відм.: [(аналітичний форматив “ein” – значення сер. роду, одн., наз. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-es”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для сер. роду, одн., род. відм.: [(аналітичний форматив “eines” – значення сер. роду, одн., род. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	

-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для сер. роду, одн., дав. відм.: [(аналітичний форматив “einem” – значення сер. роду, одн., дав. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для сер. роду, одн., знах. відм.: [(аналітичний форматив “ein” – значення сер. роду, одн., знах. відмінка) + ад’єктивна основа + суфікс “-es”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для множ., наз. відм.: [(аналітичний форматив “die” – значення множ., наз. відм.) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для множ., род. відм.: [(аналітичний форматив “der” – значення множ., род. відм.) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для множ., дав. відм.: [(аналітичний форматив “den” – значення множ., дав. відм.) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	

	основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з означеним артиклем) для множ., знах. відм.: [(аналітичний форматив “die” – значення множ., знах. відм.) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для множ., наз. відм.: [(аналітичний форматив “-Ø” – значення множ., наз. відм.) + ад’єктивна основа + суфікс “-e”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для множ., род. відм.: [(аналітичний форматив “-Ø” – значення множ., род. відм.) + ад’єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для множ., дав. відм.: [(аналітичний форматив “-Ø” – значення множ., дав. відм.) + ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Adjektive Deklination (з неозначеним артиклем) для множ., знах. відм.: [(аналітичний форматив “-Ø” – значення множ., знах. відм.) + ад’єктивна основа +	

	суфікс “-e”]	
формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven: [якісна ад’єктивна основа + суфікс “-Ø”]	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн. у наз. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив der – значення чол. роду, одн. у наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-Ø”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн. у наз. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив die – значення жін. роду, одн. у наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-Ø”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн. у наз. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив das – значення сер. роду, одн. у наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-Ø”]	
формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven множ. у род. від.: [якісна ад’єктивна основа + суфікс “-e”]	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven множ. у наз. від. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив die – значення множ. у наз. відм.) + якісна	

	ад'єктивна основа + суфікс “-e/-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн. у знах. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив den – значення чол. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн. у знах. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив die – значення жін. роду, одн. у знах. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-Ø”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн. у знах. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив das – значення сер. роду, одн. у знах. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-Ø”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven множ. у знах. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив	

	die – значення множ. у знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-e/-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн. у дав. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив dem – значення чол. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн. у дав. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив der – значення жін. роду, одн. у дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-e/-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн. у дав. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив dem – значення сер. роду, одн. у дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven множ. у дав.	

	від. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив den – значення множ. у дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн. у род. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив des – значення чол. роду, одн., род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-(e)s”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн. у род. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив der – значення жін. роду, одн. у род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн. у род. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив des – значення сер. роду, одн. у род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von	

	Adjektiven множ. у род. від. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив <i>der</i> – значення множ. у род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн., у наз. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив <i>ein</i> – значення чол. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-e/-er”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн., у наз. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив <i>eine</i> – значення жін. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-Ø”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн., у наз. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив <i>ein</i> – значення сер. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-es”]	

-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн., у знах. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив <i>einen</i> – значення чол. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн., у знах. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив <i>eine</i> – значення жін. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-Ø”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн., у знах. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив <i>ein</i> – значення сер. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-es”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн., у дав. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив <i>einem</i> – значення чол. роду, одн., дав. відм.) +	

	якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн., у дав. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив einer – значення жін. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн., у дав. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив einem – значення сер. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн., у род. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив eines – значення чол. роду, одн., род. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Positiv Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн., у род. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив einer – значення жін.	

	роду, одн., род. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн., у род. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив eines – значення сер. роду, одн., род. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: [якісна ад'єктивна основа + суфікс “-er”]	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для чол. роду одн., у наз. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив der – значення чол. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для жін. роду одн., у наз. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив die – значення жін. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для сер.	

	роду одн., у наз. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив <i>das</i> – значення сер. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	формомодель <i>Komparativ</i> <i>Vergleichsgrad</i> <i>von</i> <i>Adjektiven:</i> для множ., у наз. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив <i>die</i> – значення множ., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель <i>Komparativ</i> <i>Vergleichsgrad</i> <i>von</i> <i>Adjektiven:</i> для чол. роду одн., у знах. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив <i>den</i> – значення чол. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель <i>Komparativ</i> <i>Vergleichsgrad</i> <i>von</i> <i>Adjektiven:</i> для жін. роду одн., у знах. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив <i>die</i> – значення жін. роду, одн., знах. відм.) +	

	якісна ад'єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для сер. роду одн., у знах. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив das – значення сер. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для множ., у знах. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив die – значення множ., знах. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для чол. роду одн., у дав. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив dem – значення чол. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von	

	Adjektiven: для жі́н. роду одн., у дав. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив der – значення жі́н. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для сер. роду одн., у дав. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив dem – значення сер. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для множ., у дав. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив den – значення множ., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для чол. роду одн., у род. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив des – значення чол. роду, одн., род. відм.) +	

	якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для жін. роду одн., у род. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив der – значення жін. роду, одн., род. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для сер. роду одн., у род. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив des – значення сер. роду, одн., род. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для множ., у род. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив der – значення множ., род. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для чол. роду одн., у наз. відм. (з	

	неознач. артиклем): [(аналітичний форматив ein – значення чол. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для жін. роду одн., у наз. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив eine – значення жін. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для сер. роду одн., у наз. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив ein – значення сер. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для чол. роду одн., у знах. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив einen – значення чол. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна	

	основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для жін. роду одн., у знах. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив eine – значення жін. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для сер. роду одн., у знах. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив ein – значення сер. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-er”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для чол. роду одн., у дав. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив einem – значення чол. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для жін.	

	роду одн., у дав. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив <i>einer</i> – значення жін. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель <i>Komparativ</i> <i>Vergleichsgrad</i> <i>von</i> <i>Adjektiven:</i> для сер. роду одн., у дав. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив <i>einem</i> – значення сер. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель <i>Komparativ</i> <i>Vergleichsgrad</i> <i>von</i> <i>Adjektiven:</i> для чол. роду одн., у род. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив <i>einess</i> – значення чол. роду, одн., род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель <i>Komparativ</i> <i>Vergleichsgrad</i> <i>von</i> <i>Adjektiven:</i> для жін. роду одн., у род. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив <i>einer</i> – значення жін. роду, одн., род. відм.) +	

	якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Komparativ Vergleichsgrad von Adjektiven: для сер. роду одн., у род. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив eines – значення сер. роду, одн., род. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven: [(аналітичний форматив “am” – значення найвищого ступеня порівняння) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн., у наз. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “der” – значення чол. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад'єктивна основа + суфікс “-ste”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн., у наз. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив	

	“die” – значення жін. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-ste”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн., у наз. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “das” – значення сер. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-ste”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для множ., у наз. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “die” – значення множ., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн., у знах. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “den” – значення чол. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн., у знах. відм. (з	

	означ. артиклем): [(аналітичний форматив “die” – значення жін. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-ste”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн., у знах. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “das” – значення сер. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-ste”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для множ., у знах. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “die” – значення множ., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн., у дав. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “dem” – значення чол. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von	

	Adjektiven для жін. роду одн., у дав. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “der” – значення жін. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн., у дав. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “dem” – значення сер. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для множ., у дав. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “den” – значення множ., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн., у род. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “des” – значення чол. роду, одн., род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	

-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн., у род. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “der” – значення жін. роду, одн., род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн., у род. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “des” – значення сер. роду, одн., род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для множ., у род. відм. (з означ. артиклем): [(аналітичний форматив “der” – значення множ., род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн., у наз. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив “ein” – значення чол. роду, одн., наз. відм.) +	

	якісна ад’єктивна основа + суфікс “-ste”]	
-	<i>Superlativ</i> <i>Vergleichsgrad</i> <i>von</i> <i>Adjektiven</i> для жі́н. роду одн., у наз. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив “eine” – значення жі́н. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-ste”]	
-	<i>Superlativ</i> <i>Vergleichsgrad</i> <i>von</i> <i>Adjektiven</i> для сер. роду одн., у наз. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив “ein” – значення сер. роду, одн., наз. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-ste”]	
-	<i>Superlativ</i> <i>Vergleichsgrad</i> <i>von</i> <i>Adjektiven</i> для чол. роду одн., у знах. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив “einen” – значення чол. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-en”]	
-	<i>Superlativ</i> <i>Vergleichsgrad</i> <i>von</i> <i>Adjektiven</i> для жі́н. роду одн., у знах. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив	

	“eine” – значення жін. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-ste”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн., у знах. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив “ein” – значення сер. роду, одн., знах. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-ste”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн., у дав. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив “einem” – значення чол. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн., у дав. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив “einer” – значення жін. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн., у дав. відм. (з	

	неознач. артиклем): [(аналітичний форматив “einen” – значення сер. роду, одн., дав. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для чол. роду одн., у род. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив “eines” – значення чол. роду, одн., род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для жін. роду одн., у род. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив “einer” – значення жін. роду, одн., род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	
-	Superlativ Vergleichsgrad von Adjektiven для сер. роду одн., у род. відм. (з неознач. артиклем): [(аналітичний форматив “eines” – значення сер. роду, одн., род. відм.) + якісна ад’єктивна основа + суфікс “-sten”]	

Дієслівна парадигма нараховує більшість аналітичних формоделей, однак прослідковуються і синтетичні (див. табл. 2.13). До дослідження не були долучені такі часи, як Plusquamperfekt – передминулий час та Futur II – завершений майбутній час. Вилучення передминулого часу можна обґрунтувати його рідкісним вживанням та неактуальністю, адже зазвичай надають перевагу заміні передминулого часу такими часами як Perfekt та Präteritum. Такою ж логікою з дослідження були вилучені формоделі майбутнього часу – Futur II, оскільки вони перестали бути актуальними і використовуються лише в академічних цілях.

У німецькій мові винятками з формотворення дієслова є неправильні дієслова, що мають своє, індивідуальне для кожного з них, формотворення: *gelingen – gelingt – gelang, haben – hat – hatte*, та ін.

Таблиця 2.13

Дієслівне формотворення

Дієслівні формоделі		
Синтетичні формоделі	Аналітичні формоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
формомодель Infinitive : [дієслівна основа + суфікс “-en”]	-	Відповідно до дієслівного формотворення вияви синтетизму репрезентують 10 формоделей, а аналітизму – 43 (синтетизм/аналітизм = 10/43).
формомодель Das Präsens для 1 ос. одн.: [дієслівна основа + суфікс “-e”]	-	
формомодель Das Präsens для 2 ос. одн.: [дієслівна основа + суфікс “-st”]	-	

формомодель Das Präsens для 3 ос. одн. та 2 ос. мн.: [дієслівна основа + суфікс “-t”]	-	
формомодель Das Präsens для 1 та 3 ос. мн.: [дієслівна основа + суфікс “-en”]	-	
-	формомодель Perfekt для 1 ос. одн.: [(аналітичний форматив “bin” – значення першої особи однини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Perfekt для 2 ос. одн.: [(аналітичний форматив “bist” – значення другої особи однини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Perfekt для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив “ist” – значення третьої особи однини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Perfekt для 1 ос. мн.:	

	[(аналітичний форматив “sind” – значення першої особи множини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Perfekt для 2 ос. мн.: [(аналітичний форматив “seid” – значення другої особи множини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Perfekt для 3 ос. мн.: [(аналітичний форматив “sind” – значення третьої особи множини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Perfekt для 1 ос. одн.: [(аналітичний форматив “habe” – значення першої особи однини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Perfekt для 2 ос. одн.: [(аналітичний форматив “hast” – значення другої	

	особи однини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Perfekt для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив “hat” – значення третьої особи однини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Perfekt для 1 ос. мн.: [(аналітичний форматив “haben” – значення першої особи множини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Perfekt для 2 ос. мн.: [(аналітичний форматив “habt” – значення другої особи множини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Perfekt для 3 ос. мн.: [(аналітичний форматив “haben” – значення третьої особи множини) + (префікс “ge-” –	

	значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/“-(e)t”]	
-	формомодель Präteritum для 1 та 3 ос. одн.: [дієслівна основа + суфікс “-te”]	
-	формомодель Präteritum для 2 ос. одн.: [дієслівна основа + суфікс “-test”]	
-	формомодель Präteritum для 2 ос. мн.: [дієслівна основа + суфікс “-tet”]	
-	формомодель Präteritum для 1 та 3 ос. мн.: [дієслівна основа + суфікс “-ten”]	
-	формомодель Futur I для 1 ос. одн.: [(аналітичний форматив “werde” – значення 1 ос. одн. та значення майбутнього часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Futur I для 2 ос. одн.: [(аналітичний форматив “wirst” – значення 2 ос. одн. та значення майбутнього часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Futur I	

	для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив “wird” – значення 3 ос. одн. та значення майбутнього часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Futur I для 2 ос. мн.: [(аналітичний форматив “werdet” – значення 2 ос. одн. та значення майбутнього часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”]	
-	формомодель Futur I для 1 та 3 ос. мн.: [(аналітичний форматив “werden” – значення 1 та 3 ос. одн. та значення майбутнього часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”]	
формомодель Imperativ для 2 ос. одн.: [дієслівна основа + суфікс “- Ø”]	-	
формомодель Imperativ для 1 ос. мн.: [дієслівна основа + суфікс “-t”/ “- e”]	-	
формомодель Imperativ для 3 ос. мн.: [дієслівна основа + суфікс “-en”]	-	
формомодель Partizip I: [дієслівна основа + суфікс “-(e)nd”]	-	

формомодель Partizip II: [префікс “ge”- + дієслівна основа + суфікс “-(e)t”/ “-en”]	-	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präsens для 1 ос. одн.: [(аналітичний форматив “werde” – значення 1 ос. одн. та значення дії, що виконана іншою особою) + (префікс “ge- ” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t”]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präsens для 2 ос. одн.: [(аналітичний форматив “wirst” – значення 2 ос. одн. та значення дії, що виконана іншою особою) + (префікс “ge- ” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t”]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präsens для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив “wird” – значення 3 ос. одн. та значення дії, що виконана іншою особою) + (префікс “ge- ” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-e(t)”]	

-	формомодель Des Zustandspassivs Präsens для 2 ос. мн.: [(аналітичний форматив “werdet” – значення 2 ос. одн. та значення дії, що виконана іншою особою) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t”]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präsens для 1 та 3 ос. мн.: [(аналітичний форматив “werden” – значення 1 та 3 ос. одн. та значення дії, що виконана іншою особою) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t”]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Perfekt для 1 ос. одн.: [(аналітичний форматив “bin” – значення першої особи однини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t” + (аналітичний форматив “worden” – значення пасивного стану)]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Perfekt для 2 ос. одн.:	

	[(аналітичний форматив “bist” – значення другої особи однини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t” + (аналітичний форматив “worden” – значення пасивного стану)]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Perfekt для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив “ist” – значення третьої особи однини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t” + (аналітичний форматив “worden” – значення пасивного стану)]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Perfekt для 1 ос. мн.: [(аналітичний форматив “sind” – значення першої особи множини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t” + (аналітичний форматив “worden” – значення пасивного стану)]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Perfekt	

	для 2 ос. мн.: [(аналітичний форматив “seid” – значення другої особи множини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t” + (аналітичний форматив “worden” – значення пасивного стану)]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Perfekt для 3 ос. мн.: [(аналітичний форматив “sind” – значення третьої особи множини) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t” + (аналітичний форматив “worden” – значення пасивного стану)]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präteritum для 1 ос. одн.: [(аналітичний форматив “wurde” – значення 1 ос. одн. та значення пасивного стану) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t”]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präteritum для 2 ос.	

	одн.: [(аналітичний форматив “wurdest” значення 2 ос. одн. та значення пасивного стану) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t”]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präteritum для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив “wurde” значення 3 ос. одн. та значення пасивного стану) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t”]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präteritum для 1 ос. мн.: [(аналітичний форматив “wurden” значення 1 ос. мн. та значення пасивного стану) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t”]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präteritum для 2 ос. мн.: [(аналітичний форматив “wurdet” – значення 2 ос. мн. та значення пасивного стану) + (префікс “ge-”	

	– значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t”]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präteritum для 3 ос. мн.: [(аналітичний форматив “wurden” – значення 3 ос. мн. та значення пасивного стану) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t”]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Futur I для 1 ос. одн.: [(аналітичний форматив “werde” – значення 1 ос. одн. та значення пасивного стану) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t” + (аналітичний форматив “worden” – значення пасивного стану)]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präsens для 2 ос. одн.: [(аналітичний форматив “wirst” – значення 2 ос. одн. та значення пасивного стану) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа	

	+ суфікс “-en”/“-(e)t” + (аналітичний форматив “worden” – значення пасивного стану)]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präsens для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив “wird” – значення 3 ос. одн. та значення пасивного стану) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t” + (аналітичний форматив “worden” – значення пасивного стану)]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präsens для 2 ос. мн.: [(аналітичний форматив “werdet” – значення 2 ос. одн. та значення пасивного стану) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t” + (аналітичний форматив “worden” – значення пасивного стану)]	
-	формомодель Des Zustandspassivs Präsens для 1 та 3 ос. мн.: [(аналітичний форматив “werden” – значення 1 та 3 ос. одн. та значення	

	пасивного стану) + (префікс “ge-” – значення минулого часу) + дієслівна основа + суфікс “-en”/ “-(e)t” + (аналітичний форматив “worden” – значення пасивного стану)]	
--	---	--

Загалом у німецькій мові всього було виявлено 211 аналітичних формоделей та 15 синтетичних, що дає підстави характеризувати німецьку мову як таку, що має аналітичний структурно-типологічний устрій мови. У більшості випадків творення морфологічних форм слів формоделі застосовуються регулярно, однак існують деякі винятки, такі як відсутність у іменників та прикметників формоделей з формою неозначеного артикля множини, наявність у деяких іменників лише множини або однини, суплетивне формотворення прикметників та дієслова, або взагалі відсутність формотворення у деяких прикметників. Числівник та прислівник німецької мови репрезентують аморфний тип у мові.

За кількісними показниками найпоширенішим типом у німецькій мові є аналітизм, репрезентований 211 формоделями. Зважаючи на те, що дві повнозначні частини мови – числівник та прислівник вважаються аморфними, а також те, що не всі іменники та прикметники мають формотворення, другим за кількістю виявів типом у німецькій мові є аморфізм. Третім типом у мові за найменшою кількістю формоделей (15) було визнано синтетизм.

2.4 Структурно-морфологічні характеристики французької мови

Дотримуючись методологічної послідовності в дослідженні структурно-морфологічних характеристиках мов, ми залучили до опису

французької мови лише повнозначні частини мови. Неповнозначні частини мови не були враховані, оскільки їхня незмінюваність є тотожною для всіх досліджуваних мов ознакою, а тому не впливає на визначення особливостей структурно-типологічної характеристики окремих мов.

Визначення формомоделей відбувалися лише на матеріалі тих частин мови, які мають регулярне/нерегулярне формотворення – іменник, прикметник, дієслово. Прислівник, числівник та займенник не були долучені, оскільки у них формотворення або відсутнє зовсім (прислівник, числівник), або є нестандартизованим (займенник). Результати визначення формомоделей французької мови репрезентує таблиця «Формотворення повнозначних частин мови у французькій мові» (див. табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Формотворення повнозначних частин мови у французькій мові

Загальна оцінка наявності / відсутності формотворення повнозначних частин мови	
Наявне регулярне формотворення	дієслово
Наявне нерегулярне формотворення	іменник, прикметник, займенник
Відсутнє формотворення	прислівник, числівник

Іменник у французькій мові тісно пов'язаний з артиклем, адже саме через артикль та певні суфікси відбувається вираження граматичних значень роду та числа іменника. Загалом формомоделі застосовуються регулярно для здійснення субстантивного формотворення (див. табл. 2.16), але трапляються

винятки, як от наприклад іменники, що використовуються на позначення роду занять або професій. Вони мають лише одну форму – чоловічого роду: *un chef, un médecin, un ingénieur, un guide, un peintre* та ін. або ж іменники, що вживаються лише в множині: *les environs, les pourparlers, les échecs, les mathématiques* і т.д. Також деякі іменники мають суплетивне формотворення, і утворюють форми жіночого роду з тим же коренем, що і чоловічий: *un copain - une copine, un viellard - une vieille*, та ін.

Таблиця 2.16

Іменникове формотворення

Субстантивні формомоделі		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
-	формомодель жін. роду [(аналітичний форматив <i>une</i> – знач. од. та жін. роду) + суфікс <i>-e</i>]	Відповідно до іменникового формотворення вияви синтетизму відсутні, наявне лише аналітичне формотворення представлене 6 формомоделями (синтетизм/аналітизм = 0/6).
-	формомодель чол. роду [(аналітичний форматив <i>un</i> – знач. од. та чол. роду) + суфікс <i>-e/-Ø</i>]	
-	формомодель жін. роду [(аналітичний форматив <i>la</i> – знач. од. та жін. роду) + суфікс <i>-e</i>]	
-	формомодель чол. роду [(аналітичний форматив <i>le</i> – знач. од. та чол. роду) + суфікс <i>-e/-Ø</i>]	
-	формомодель множини [(аналітичний форматив <i>les</i> – знач. множ) +	

	суфікс -s]	
-	формомодель множини [(аналітичний форматив des – знач. множ) + суфікс -s]	

У дієслівній парадигмі французької мови найбільшу кількість виявів нараховує аналітизм (див. табл. 2.12). У більшість випадків дієслівне формотворення є регулярним, не зважаючи на неправильні дієслова, які мають своє індивідуальне формотворення: *vais – vas – va – allons – allez – vent, ai – as – a – avons – avez – ont*, та ін.

Таблиця 2.12

Дієслівне формотворення

Дієслівні формомоделі		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
формомодель Indicatif présent 1 та 3 ос. одн. (дієслівна основа з суфіксом -er) [інфінітив + флексія -e]	-	Відповідно до дієслівного формотворення вияви синтетизму нараховують
формомодель Indicatif présent 2 ос. одн. (дієслівна основа з суфіксом -er) [інфінітив + флексія -es]	-	32 формомоделі, а аналітизму – 44 (синтетизм/аналітизм =

формомодель Indicatif présent 1 ос. мн. (дієслівна основа з суфіксом -er) [інфінітив + флексія -ons]	-	32/44).
формомодель Indicatif présent 2 ос. мн. (дієслівна основа з суфіксом -er) [інфінітив + флексія -ez]	-	
формомодель Indicatif présent 3 ос. мн. (дієслівна основа з суфіксом -er) [інфінітив + флексія -ent]	-	
формомодель Indicatif présent 1 та 2 ос. одн. (дієслівна основа з суфіксом -ir) [інфінітив + флексія -is]	-	
формомодель Indicatif présent 3 ос. одн. (дієслівна основа з суфіксом -ir) [інфінітив + флексія -it]	-	
формомодель Indicatif présent 1 ос. мн. (дієслівна основа з суфіксом -ir) [інфінітив + суфікс -iss + флексія -ons]	-	
формомодель Indicatif présent 2 ос. мн. (дієслівна основа з суфіксом -ir) [інфінітив + суфікс -iss + флексія -	-	

ez]		
формомодель Indicatif présent 3 ос. мн. (дієслівна основа з суфіксом -ir) [інфінітив + суфікс -iss + флексія – ont]	-	
формомодель Imparfait de l'indicatif для 1 та 2 ос. одн. [дієслівна основа + суфікс -ais]	-	
формомодель Imparfait de l'indicatif для 3 ос. одн. [дієслівна основа + суфікс -ait]	-	
формомодель Imparfait de l'indicatif для 1 ос. мн. [дієслівна основа + суфікс -ions]	-	
формомодель Imparfait de l'indicatif для 2 ос. мн. [дієслівна основа + суфікс -iez]	-	
формомодель Imparfait de l'indicatif для 3 ос. мн. [дієслівна основа + суфікс -aient]	-	
-	формомодель Passé composé для 1 ос. одн. [(аналітичний форматив аї – значення 1 ос. одн., мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Passé composé для 2 ос. одн. [(аналітичний форматив	

	as – значення 2 ос. одн., мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Passé composé для 3 ос. одн. [(аналітичний форматив a – значення 3 ос. одн., мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Passé composé для 1 ос. мн. [(аналітичний форматив avons – значення 1 ос. мн., мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Passé composé для 2 ос. мн. [(аналітичний форматив avez – значення 2 ос. мн., мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Passé composé для 3 ос. мн. [(аналітичний форматив ont – значення 3 ос. мн., мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Passé composé для 1 ос. одн. [(аналітичний форматив suis – значення 1 ос. одн., мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -i/ie]	
-	формомодель Passé composé для 2 ос. одн. [(аналітичний форматив es – значення 2 ос. одн.,	

	мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -i/ie]	
-	формомодель Passé composé для 3 ос. одн. [(аналітичний форматив est – значення 3 ос. одн., мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -i/ie]	
-	формомодель Passé composé для 1 ос. мн. [(аналітичний форматив sont – значення 1 ос. мн., мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс - is/ies]	
-	формомодель Passé composé для 2 ос. мн. [(аналітичний форматив êtes – значення 2 ос. мн., мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс - is/ies]	
-	формомодель Passé composé для 3 ос. мн. [(аналітичний форматив sont – значення 3 ос. мн., мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс - is/ies]	
формомодель Passé simple 1 ос. одн. (дієслівна основа з суфіксом -er) [інфінітив + суфікс -ai]	-	
формомодель Indicatif présent 2 ос. одн. (дієслівна основа з суфіксом -er) [інфінітив + суфікс -as]	-	

формомодель Indicatif présent 3 ос. одн. (дієслівна основа з суфіксом -er) [інфінітив + суфікс -a]	-	
формомодель Indicatif présent 1 ос. мн. (дієслівна основа з суфіксом -er) [інфінітив + суфікс -âmes]	-	
формомодель Indicatif présent 2 ос. мн. (дієслівна основа з суфіксом -er) [інфінітив + суфікс -âtes]	-	
формомодель Indicatif présent 3 ос. мн. (дієслівна основа з суфіксом -er) [інфінітив + суфікс -èrent]	-	
формомодель Passé simple 1 та 2 ос. одн. (дієслівна основа з суфіксом -ir) [інфінітив + флексія -is]	-	
формомодель Passé simple 3 ос. одн. (дієслівна основа з суфіксом -ir) [інфінітив + флексія -it]	-	
формомодель Passé simple 1 ос. мн. (дієслівна основа з суфіксом -ir) [інфінітив + флексія -îmes]	-	
формомодель Passé	-	

simple 2 ос. мн. (дієслівна основа 3 суфіксом -ir) [інфінітив + флексія -îtes]		
формомодель Passé simple 3 ос. мн. (дієслівна основа 3 суфіксом -ir) [інфінітив + флексія -irent]	-	
-	формомодель Plus-que-parfait для 1, та 2 ос. одн. [(аналітичний форматив avais – значення 1 та 2 ос. одн., та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Plus-que-parfait для 3 ос. одн. [(аналітичний форматив avait – значення 3 ос. одн., та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Plus-que-parfait для 1 ос. мн. [(аналітичний форматив avions – значення 1 ос. мн., та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Plus-que-parfait для 2 ос. мн. [(аналітичний форматив aviez – значення 2 ос. мн., та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Plus-que-parfait для 3 ос. мн. [(аналітичний форматив	

	avaient – значення 3 ос. мн., та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Passé antérieur для 1 та 2 ос. одн.: [(аналітичний форматив eus – значення 1 та 2 ос. одн. та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Passé antérieur для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив eut – значення 3 ос. одн. та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Passé antérieur для 1 ос. мн.: [(аналітичний форматив eûmes – значення 1 ос. мн. та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Passé antérieur для 2 ос. мн.: [(аналітичний форматив eûtes – значення 2 ос. мн. та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Passé antérieur для 3 ос. мн.: [(аналітичний форматив eurent – значення 3 ос. мн. та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Plus-que-parfait для 1, та 2 ос. одн. [(аналітичний	

	форматив <i>étais</i> – значення 1 та 2 ос. одн., та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс - i/ie]	
-	формомодель Plus-que-parfait для 3 ос. одн. [(аналітичний форматив <i>était</i> – значення 3 ос. одн., та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс - i/ie]	
-	формомодель Plus-que-parfait для 1 ос. мн. [(аналітичний форматив <i>étions</i> – значення 1 ос. мн., та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс - is/ies]	
-	формомодель Plus-que-parfait для 2 ос. мн. [(аналітичний форматив <i>étiez</i> – значення 2 ос. мн., та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс - is/ies]	
-	формомодель Plus-que-parfait для 3 ос. мн. [(аналітичний форматив <i>étaient</i> – значення 3 ос. мн., та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс - is/ies]	
-	формомодель Passé antérieur для 1 та 2 ос. одн.: [(аналітичний форматив <i>fus</i> – значення 1 та 2 ос. одн.	

	та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -i/ie]	
-	формомодель Passé antérieur для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив fut – значення 3 ос. одн. та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -i/ie]	
-	формомодель Passé antérieur для 1 ос. мн.: [(аналітичний форматив fûmes – значення 1 ос. мн. та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -is/ies]	
-	формомодель Passé antérieur для 2 ос. мн.: [(аналітичний форматив fûtes – значення 2 ос. мн. та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -is/ies]	
-	формомодель Passé antérieur для 3 ос. мн.: [(аналітичний форматив furent – значення 3 ос. мн. та мин. часу) + дієсл. осн. + суфікс -is/ies]	
формомодель Futur simple для 1 ос. одн.: [інфінітив + суфікс -ai]	-	
формомодель Futur simple для 2 ос. одн.: [інфінітив + суфікс -as]	-	
формомодель Futur	-	

simple для 3 ос. одн.: [інфінітив + суфікс -a]		
формомодель Futur simple для 1 ос. мн.: [інфінітив + суфікс -ons]	-	
формомодель Futur simple для 2 ос. мн.: [інфінітив + суфікс -ez]	-	
формомодель Futur simple для 3 ос. мн.: [інфінітив + суфікс -ont]	-	
-	формомодель Futur antérieur для 1 ос. одн.: [(аналітичний форматив aurai – знач. 1 ос. одн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Futur antérieur для 2 ос. одн.: [(аналітичний форматив auras – знач. 2 ос. одн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Futur antérieur для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив aiga – знач. 3 ос. одн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Futur antérieur для 1 ос. мн.: [(аналітичний форматив aurons – знач. 1 ос. мн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -é]	

-	формомодель Futur antérieur для 2 ос. мн.: [(аналітичний форматив aurez – знач. 2 ос. мн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Futur antérieur для 3 ос. мн.: [(аналітичний форматив auront – знач. 3 ос. мн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -é]	
-	формомодель Futur antérieur для 1 ос. одн.: [(аналітичний форматив serai – знач. 1 ос. одн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -i/ie]	
-	формомодель Futur antérieur для 2 ос. одн.: [(аналітичний форматив seras – знач. 2 ос. одн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -i/ie]	
-	формомодель Futur antérieur для 3 ос. одн.: [(аналітичний форматив sera – знач. 3 ос. одн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -i/ie]	
-	формомодель Futur antérieur для 1 ос. мн.: [(аналітичний форматив serons – знач. 1 ос. мн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -is/ies]	

-	формомодель Futur antérieur для 2 ос. мн.: [(аналітичний форматив serez – знач. 2 ос. мн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -is/ies]	
-	формомодель Futur antérieur для 3 ос. мн.: [(аналітичний форматив seront – знач. 3 ос. мн. та майб. час) + дієсл. осн. + суфікс -is/ies]	

Як відносні, так і якісні прикметники в французькій мові мають здатність змінюватися за родами та числами, однак утворювати ступені порівняння можна лише від якісних прикметників. Здійснення ад'єктивного формотворення відбувається регулярно (див. табл. 2.13), однак можемо спостерігати такі винятки: творення жіночої форми у таких прикметниках, як *blanc – blanche, long – longue, sec – sèche*, та ін., що відбувається не за формомоделями. Також до винятків можна віднести *beau, nouveau, vieux, fou, mou*, оскільки вони мають дві форми однини в чоловічому роді: *beau – bel; nouveau – nouvel; vieux – vieil; fou – fol; mou – mol*. Якісні прикметники *bon, mauvais, ma petit* утворюють ступені порівняння прикметників не за стандартизованим формотворенням, а за індивідуальним.

Таблиця 2.13

Прикметникове формотворення

Прикметникові формомоделі		
Синтетичні формомоделі	Аналітичні формомоделі	Співвідношення виявів синтетизму та аналітизму
формомодель жін. роду [ад'єктивна основа +	-	Відповідно до

суфікс -e]		прикметникового формотворення вияви синтетизму нараховують 4 формомоделі, а аналітизму – 6 (синтетизм/аналітизм = 4/6).
формомодель чол. роду [ад'єктивна основа + суфікс -e/-Ø]	-	
формомодель множини [ад'єктивна основа + суфікс -s]	-	
формомодель позитивного ступеня порівняння: [основа якісного прикметника + суфікс “-Ø”]	-	
-	формомодель найвищого ступеня порівняння для жін. роду: [(аналітичний форматив la – знач. од. та жін. роду) + (аналітичний форматив plus – значення найвищого ступеня порівняння) + основа якісного прикметника + суфікс -e]	
-	формомодель найвищого ступеня порівняння для чол. роду: [(аналітичний форматив le – знач. од. та чол. роду) + (аналітичний форматив plus – значення найвищого ступеня порівняння) + основа якісного прикметника + суфікс -e/-Ø]	

-	формомодель найвищого ступеня порівняння для множини [(аналітичний форматив les – знач. множ) + (аналітичний форматив plus – значення найвищого ступеня порівняння) + основа якісного прикметника + суфікс - s]	
-	формомодель найнижчого ступеня порівняння для жін. роду: [(аналітичний форматив la – знач. од. та жін. роду) + (аналітичний форматив moins – значення найнижчого ступеня порівняння) + основа якісного прикметника + суфікс -e]	
-	формомодель найнижчого ступеня порівняння для чол. роду: [(аналітичний форматив le – знач. од. та чол. роду) + (аналітичний форматив moins – значення найнижчого ступеня порівняння) + основа якісного прикметника + суфікс -e/-Ø]	
-	формомодель найнижчого ступеня	

	порівняння для множини [(аналітичний форматив les – знач. множ) + (аналітичний форматив moins – значення найнижчого ступеня порівняння) + основа якісного прикметника + суфікс -s]	
--	--	--

Загалом у французькій мові було нараховано 56 аналітичних та 36 синтетичних формомоделей. Якщо не брати до уваги винятки, які стосуються кожної з частин мови у французькій мові, то можна стверджувати про наявність регулярного формотворення, яке відбувається за допомогою описаних формомоделей.

Виходячи з тих показників, що були репрезентовані в таблицях з формотворення французької мови, можна зробити висновок про аналітичний структурно-типологічний план мови, адже значною мірою в ній переважають аналітичні формомоделі. Другим типом у мові, з огляду на кількість аморфних частин мови та аморфних компонентів серед інших іменних частин мови є аморфізм. Третій тип у мові – синтетизм, він репрезентований 36 формомоделями.

Результати аналізу структурно-типологічних ознак української, а також мов, що мають найбільшу кількість носіїв серед громадян країн Європейського Союзу (англійської, німецької та французької мов), дозволяють зробити певні висновки. До синтетичних мов належить українська мова, до аналітичних – англійська, німецька та французька. В українській мові переважним виявом синтетизму є формотворення в галузі іменних частин мови, частково синтетичне формотворення охоплює також дієслівну парадигму. В українській мові аналітизм має кількісно набагато

менше виявів порівняно з виявами синтетизму, однак порівняно з виявами аморфізму аналітизм та аморфізм є досить близькими за своїми кількісними виявами.

Відповідно до проведеного аналізу англійська, німецька та французька мова були кваліфіковані як аналітичні, в яких аналітизм більшою мірою репрезентований у виявах дієслівного а також іменного формотворення. Наступним після аналітизму за кількістю виявів типом в англійській, німецькій та французькій мовах є аморфізм, що репрезентований прислівниками і числівниками. У цих аналітичних мовах ми можемо виявити великі комплекси незмінюваних слів, які як правило є винятками або відносними прикметниками, що також належать до виявів аморфізму. Синтетизм в англійській, німецькій та французькій мовах виявляється обмежено і переважно при творенні форм ступенів порівняння якісних прикметників. Однак і серед якісних прикметників є винятки, такі як, наприклад, суплетивні форми ступенів порівняння. Синтетизм в англійській, німецькій та французькій мовах певною мірою може охоплювати відмінково-числове формотворення іменників, а також може використовуватися для творення найпростіших дієслівних часових форм.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИКА РОЗРОБКИ ЕЛЕКТРОННОГО ДОВІДНИКА «СТРУКТУРНО-ТИПОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОВ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

3.1 Мета і методологія створення електронного довідника

Інформаційні технології відіграють важливу роль у житті кожного з нас. Сфера використання інформаційних технологій необмежена, і ми будучи студентами, підприємцями чи звичайними людьми вже не можемо уявити своє життя без їх застосування. У силу стрімкого накопичення та поширення інформації, глобалізації знань, розвитку комп'ютерних технологій, та багатьох інших причин, все частіше дистанційна форма навчання обирається як один із варіантів форм освіти, що призводить до росту попиту на організацію та адаптацію навчальних матеріалів під потреби дистанційного режиму організації освіти [55, с. 53].

Теоретичні та практичні питання, пов'язані зі створенням електронних підручників та посібників, широко досліджувалися як українськими, так і зарубіжними науковцями. Серед відомих дослідників у цій галузі – Л. Гризун, М. Беляєв, В. Вимятін, С. Григор'єв, Ю. Древ, М. Нельсон, С. Сисоєва, О. Шмегер. Зокрема, серед авторів, які аналізували електронне навчальне видання з соціально-гуманітарних дисциплін є К. Блінова, О. Кирилов, Н. Самаріна, Т. Антонова, О. Харитонов, О. Штомпель [55, с. 53].

Наразі існує неоднозначність у трактуванні понять «електронний підручник», «електронний довідник», «електронний посібник», та «електронне видання». Така неоднозначність була спричинена різним розумінням авторів термінології, та відсутністю єдиної термінологічної бази [55, с. 53]. Ми у своїй праці розумітимемо під терміном електронний довідник – електронне довідкове видання прикладного характеру,

побудоване в систематичному порядку, призначене для швидкого пошуку певних відомостей [37].

Використання електронних довідників має ряд переваг як для користувача так і для викладача. По-перше, вони можуть містити в собі необмежену кількість інформації, що є не лише екологічним, а й зручним, оскільки не треба носити з собою великі та об'ємні матеріали. По-друге, електронні довідники зручні у використанні та полегшують пошук інформації, оскільки володіють пошуком за ключовими словами та простою навігацією. Використання мови гіпертекстової розмітки в електронних ресурсах спрощує процес розповсюдження та отримання матеріалів для вчителів та учнів. Текст може з легкістю правитися, доповнюватися чи модернізуватися власником довідника, без подальшої потреби змінювати вже наявні копії, оскільки вся інформація підтягується автоматично.

З огляду на переваги електронних довідників, можна дійти висновку, що вони не лише здатні покращити якість навчання та задовольнити більше потреб, порівняно з друкованими джерелами, а й посилити інтерес учнів до вивчення матеріалу за допомогою діджиталізованих інтерактивних матеріалів.

3.2. Структура і зміст довідника

Структура довідника складається з 7 розділів, які розташовані на бічній панелі у лівому боці екрана:

- 1) «Головна сторінка»;
- 2) «Переднє слово»;
- 3) «Вступна частина»;
- 4) «Структурно-типологічна характеристика сучасної української мови»:

5) «Структурно-типологічна характеристика сучасної англійської мови»:

- іменникові формомоделі;
- прикметникові формомоделі;
- дієслівні формомоделі;
- числівникові формомоделі;

6) «Структурно-типологічна характеристика сучасної німецької мови»:

- іменникові формомоделі;
- прикметникові формомоделі;
- дієслівні формомоделі;

7) «Структурно-типологічна характеристика сучасної французької мови»:

- іменникові формомоделі;
- прикметникові формомоделі;
- дієслівні формомоделі.

Обрання саме такої структури обґрунтоване з точки зору ознайомлення користувача з усіма можливостями довідника та надання користувачеві інструкції з використання цього довідника і оптимального варіанту пошуку затребуваної читачем інформації.

Розділ «Головна сторінка» містить доступ до всіх наявних розділів електронного довідника, а також на цій сторінці розміщена пошукова система, яка дозволяє виконувати пошук відповідно до потрібних ключових слів.

Розділ «Інструкція щодо застосування довідника» містить коротку та зрозумілу інформацію щодо навігації та розташування розділів, аби користувач міг швидко зорієнтуватися під час використання.

У розділі «Переднж слово» користувач може ознайомитися з інформацією стосовно того, для чого був створений посібник та як він може бути використаний.

«Вступна частина» містить визначення основних лінгвістичних термінів, а також опис процесу визначення структурно-типологічних характеристик мови відповідно до наведеного алгоритму.

Розділ «Структурно-типологічна характеристика сучасної української мови» складається з 4 підрозділів, у яких подано формомоделі тих повнозначних частин мови, яким властиве стандартизоване формотворення (іменник, прикметник, числівник та дієслово). У цьому розділі також можна знайти інформацію щодо винятків, які не були долучені до загального аналізу, а також підраховані результати дослідження та опис висновків.

Кожен з таких розділів, як «Структурно-типологічна характеристика сучасної англійської мови», «Структурно-типологічна характеристика сучасної німецької мови», «Структурно-типологічна характеристика сучасної французької мови» мають по 3 підрозділи, які містять формомоделі таких самостійних частин мов, як іменник, прикметник та дієслово. У цих розділах також можна знайти інформацію стосовно проведеного аналізу, висновків та результатів дослідження.

3.3. Реалізація створення електронного довідника

Після дослідження платформ, які використовуються для створення електронних довідників, було прийнято рішення зупинитися на одному з найпопулярніших ресурсів – sites.google.com, який задовольняє всі вимоги, які можуть бути поставлені до електронних довідників.

Створення довідника включає такі етапи:

1) Вибір формату видання

Через те, що платформа є однією з передових для створення електронних ресурсів, вона має велику кількість форматів, які можна використати для створення довідника. Нами був обраний варіант проекту, оскільки саме він має вбудовану пошукову систему в своїй структурі.

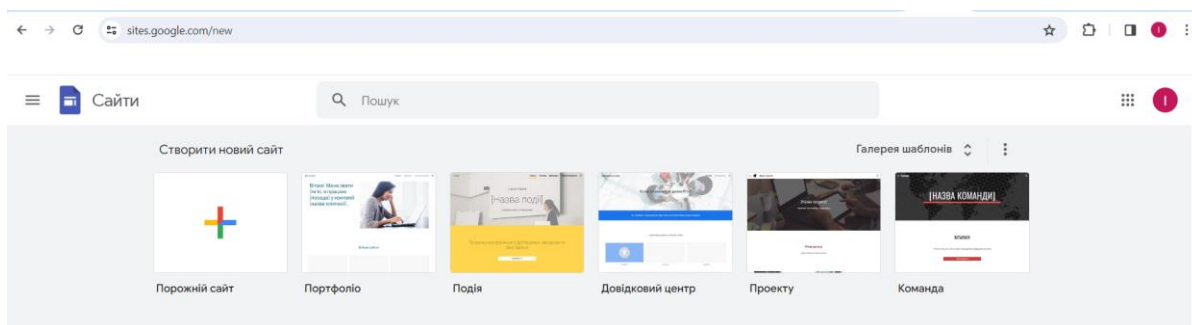

Рис. 1 Вибір формату видання

2) Створення дизайну

Зважаючи на зручність під час сприйняття читачем інформації, було обрано тему «Дипломат», адже саме вона має стримані кольорі та чорний текст на білому фоні. Саме такий дизайн зосереджуватиме увагу учнів на потрібній інформації та сприятиме кращому її засвоєнню.

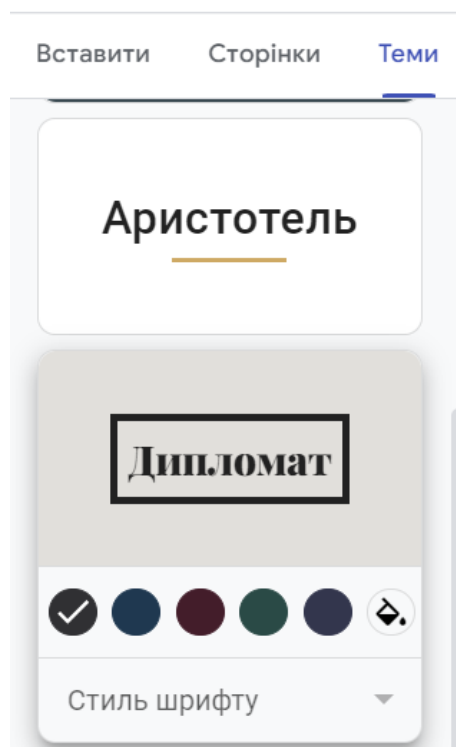

Рис. 2 Вибір дизайну

На даному етапі були також додані розділи та підрозділи, а також створена навігація для зручного користування ними.

Е-довідник

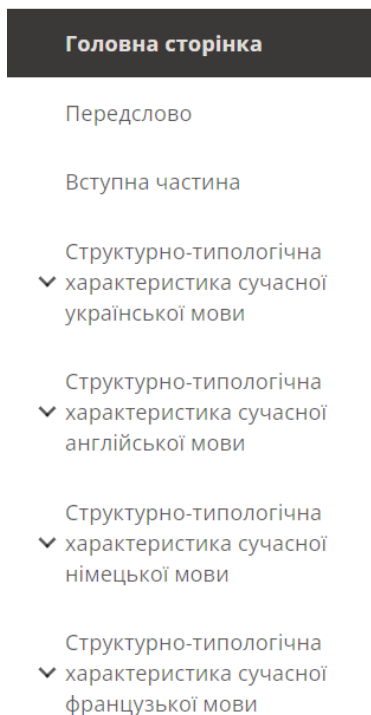

Рис. 4 Підрозділи

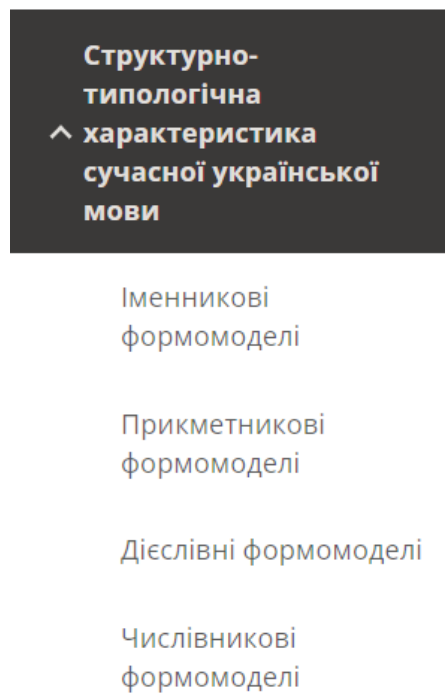

Рис. 3 Розділи

4) Розміщення інформації та публікація

На останньому етапі створення електронного довідника в розділи та підрозділи була додана інформація, що відповідає їх змісту. Після перевірки контенту на всьому довіднику він був опублікований.

Отже, метою створення електронного довідника є надання можливості дистанційного використання систематизованої та структурованої інформації зі структурно-типологічних характеристик мов країн Європейського Союзу. Було визначено структуру і зміст довідника. Структура складається з семи розділів, у яких представлено інформацію про можливості довідника, окремими частинами подані структурно-типологічні характеристики досліджуваних мов. У результаті роботи було створено електронний довідник на платформі sites.google.com, який включає в себе узагальнену та систематизовану інформацію з структурно-типологічних характеристик досліджуваних мов.

ВИСНОВКИ

У роботі були досліджені структурно-типологічні характеристики мов, що мають найбільшу кількість носіїв серед громадян країн Європейського Союзу: англійська, німецька та французька мови. Українська мова була додана до матеріалу дослідження з міркувань порівняння державної мови України з названими мовами, а також з огляду на перспективи вступу України до Європейського Союзу.

У результаті здійсненого дослідження розв'язано всі завдання, які були сформульовані у «Вступі».

1. У роботі було з'ясовано способи визначення структурно-типологічної характеристики мови. Було обґрунтовано необхідність застосування понять *тип мови* та *тип у мові* для здійснення структурно-типологічних характеристик мов. Ці поняття є ключовими для уникнення суперечностей, що виявляються у спробах визначення місця конкретних політипологічних мов у загальній структурно-типологічній класифікації. Для визначення структурно-типологічних характеристик конкретних мов дотримувалися таких визначень: *тип у мові* – одна з типологічних властивостей, наявних у мові; *тип мови* – характеристика мови за її належністю до сукупності конкретних мов, що об'єднуються за кількісно домінуючим типом у мові.

Застосування понять *тип мови* та *тип у мові* створює можливість визначати як співвідношення окремих структурно-типологічних характеристик у межах однієї політипологічної мови, так і тип такої мови відповідно до домінуючого типу у мові.

2. Було проаналізовано різноманіття термінів, застосовуваних у лінгвістиці для позначення структурно-типологічних властивостей мови (типів у мові). У результаті аналізу було вилучено терміни-дублети, терміни, що не позначають морфологічні типи у мові, а також визначено співвідношення між термінами, що позначають основний власне

морфологічний тип у мові та його підтипи. У такий спосіб було визначено, що структурно-типологічними властивостями, які використовуються для визначення структурно-типологічної характеристики мови, є такі власне морфологічні типи в мові, як аморфізм, аналітизм, синтетизм. Аморфізм – це така структурно-типологічна властивість, що вказує на відсутність граматичного варіювання слова, тобто утворення його морфологічних форм. Аналітизм – це структурно-типологічна властивість (тип у мові), що виявляється в наявності у мові формально подільних елементарних номінативних одиниць, що складаються з розчленовано локалізованих основного структурного компонента і форматива. Синтетизм – це структурно-типологічна властивість мови (тип у мові), що виявляється в наявності у мові формально подільних елементарних номінативних одиниць, що складаються з компактно локалізованих відносно один одного основного структурного компонента, що виражає основне (лексичне) значення, і форматива, що виражає модифікаційне (морфологічне) значення. Синтетизм має два різновиди: аглютинативний синтетизм і фузійний синтетизм.

3. Для визначення кількісних співвідношень аналітичного і синтетичного формотворення в досліджуваних мовах застосовувалась формомодель як основна одиниця морфологічного рівня мови. Визнання формомоделі основною одиницею морфології, що дозволяє систематизувати ресурси формотворення, набуло свого обґрунтування, коли було доведено, що саме формомодель має всі ознаки, які є необхідними для одиниці, яка могла б систематизувати матеріал морфологічного рівня:

- належить до одиниць типу конструктив;
- має бінарну структурно-семантичну будову;
- складається з функціонально диференційованих структурних компонентів (лексичної основи та форматива), які об'єднуються за принципом взаємозумовленого зв'язку;
- виявляє абстраговану, змінну репрезентацію лексичної основи й

конкретизовану, константну репрезентацію форматива [20, с. 43].

4. Для визначення структурно-типологічної характеристики мови було застосовано методика, яка подається у вигляді алгоритму – упорядкованої послідовності таких дій, що узгоджені з термінами морфологічних типів мови і типу у мові, а також оперують такою одиницею, як формомодель.

5. У результаті аналізу структурно-типологічні властивості сучасної української мови було визначено, що сучасна українська мова має вияви синтетизму, аналітизму та аморфізму. Синтетизм представлений синтетичними формомоделями іменника, прикметника, числівника та дієслова і в загальній кількості нараховує 127 формомоделей. Аналітизм значною мірою представлений аналітичними формомоделями дієслова (64 формомоделі), та меншою мірою – формомоделями іменника (5 формомоделей), прикметника (4 формомоделі) та числівника (3 формомоделі). Усі разом вияви аналітизму нараховують 76 формомоделей. Аморфізм у сучасній українській мові репрезентований послідовно незмінюваною повнозначною частиною мови прислівником і окремими виявами відсутності формотворення в іменників та прикметників (незмінювані іменники і прикметники) з тенденцією до підпорядкування цих незмінюваних субстантивних та ад'єктивних лексем синтетичній словозміні. За кількісними співвідношеннями синтетизму, аналітизму та аморфізму в сучасній українській мові було визначено, що вона належить до типу синтетичних мов, відповідно до кількісно переважаючого в ній типу в мові. Друге місце за кількістю виявів належить аналітизму, а третє – аморфізму.

Аналіз структурно-типологічних властивостей сучасної англійської мови дозволив виявити в ній такі типи в мові, як синтетизм, аналітизм та аморфізм. Вияви синтетизму в англійській мові незначні та представлені формомоделями таких самотійних частинах мови, як іменник (4

формомоделі), прикметник (3 формомоделі) та дієслово (4 формомоделі). Загалом синтетизм в англійській мові нараховує 11 формомоделей.

Аналітизм в англійській мові має вияви лише у прикметникових та дієслівних формомоделях та в загальній кількості нараховує 70 формомоделей. Аморфізм сучасної англійської мови представлений послідовно незмінюваними повнозначними частинами мови прислівником та числівником. Часткова відсутність формотворення спостерігається у всіх повнозначних частин мови. Отже, сучасну англійську мову можна охарактеризувати в структурно-типологічному плані аналітичною, відповідно до кількісно переважаючого в ній типу в мові, що представлений найбільшою кількістю формомоделей – 70. Друге місце посідає аморфізм, оскільки повна та/або часткова відсутність формотворення наявна в усіх повнозначних частинах мови. Третє місце відповідно до найменшої кількості виявів займає синтетизм, який представлений всього 11 синтетичними формомоделями.

Аналіз структурно-типологічних властивостей сучасної німецької мови дав можливість визначити, що цій мові притаманні такі типи у мові, як синтетизм, аналітизм та аморфізм. Синтетизм у німецькій мові набув незначне вираження в прикметникових та дієслівних формомоделях і представлений 13 формомоделями загалом. Аналітизм представлений найбільшою мірою прикметниковими формомоделями (118) та значною мірою субстантивними (49 формомоделей) і дієслівними формомоделями (43 формомоделі). В загальній кількості аналітизм нарахував 210 формомоделей. Аморфізм набув свого вираження в незмінюваності двох повнозначних частин мови – числівника і прислівника, а також у відсутності формотворення в певних іменників та прикметників. Таким чином, відповідно до кількості виявів перше місце в сучасній німецькій мові посідає аналітизм – 210 формомоделей, друге – аморфізм, відповідно до аморфності

двох мов та відсутності формотворення у деяких іменників та прикметників, третє – синтетизм, оскільки охоплює найменшу кількість формомоделей – 13.

Структурно-типологічні властивості французької мови мають своє вираження в таких типах у мові, як синтетизм, аналітизм та аморфізм. Синтетизм сучасної французької мови представлений прикметниковими та дієслівними формомоделями. Загальна кількість виявів синтетизму у французькій мові представлена 36 формомоделями. Аналітизм набув поширення серед субстантивних, прикметникових та дієслівних формомоделей, які нараховують 56 формомоделей в цілому. Аморфізм французької мови представлений двома незмінюваними частинами мови (прислівником та числівником), а також значною кількістю аморфних лексем серед інших іменних частин мови. Отже, за найбільшою кількістю формомоделей (56) французьку мову можна охарактеризувати як аналітичну. Другим типом у мові є аморфізм, оскільки набув свого вираження у двох повнозначних частинах мови – аморфних прислівнику та числівнику, а також через вияви аморфізму в іменних частинах мови. Третім типом мови є синтетизм, який репрезентований 36 формомоделями.

6. Створення довідника було реалізовано за допомогою методів та прийомів інформаційних технологій на платформі. Структура складається з семи розділів, у яких представлено інформацію про можливості застосування довідника, окремими частинами подані структурно-типологічні характеристики досліджуваних мов.

Розв'язання всіх завдань, передбачених у «Вступі», дозволило реалізувати головну мету кваліфікаційної роботи і створити електронний довідник з структурно-типологічними характеристиками мов країн Європейського Союзу: <https://sites.google.com/view/e-dovidnyk>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адмони В. Г. Основы теории грамматики / В. Г. Адмони. – Москва; Ленинград: Наука, 1964. – 105 с.
2. Алпатов В. М. История лингвистических учений: Учеб. пособие / В.М.Алпатов. – Изд 4-е. (испр. и доп.). – Москва: Языки славянской культуры, 2005. – 368 с.
3. Анохина С. П. Сравнительная типология немецкого и русского языков: учеб. Пособие / С. П. Анохина, О. А. Кострова; под общ. ред. О. А. Костровой. – Москва: ФЛИНТА: Наука, 2012. – 208 с.
4. Аракин В. Д. Сравнительная типология английского и русского языков: Учеб. пособие / В. Д. Аракин. – Изд 3-е. – Москва: ФИЗМАТЛИТ, 2005. – 232 с.
5. Баклушин А. В. Аналитичность и флективность в системе и тексте на материале немецкого языка / А. В. Баклушин. – Иркутск: Изд-во Иркутск. ун-та, 1989. – 184 с.
6. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка: Пер. с франц. – Москва: Изд-во иностр. лит-ры, 1995. – 416 с.
7. Безпояско О. К. Граматика української мови. Морфологія: Підручник / О. К. Безпояско, К. Г. Городненська, В. М. Русанівський. – Київ: Либідь, 1997. – 336 с.
8. Булыгина Т. В. Уровни языковой структуры // Общее языкознание: Внутренняя структура языка / Т. В. Булыгина, Г. А. Климов. – Москва: Наука, 1972. – С. 92–119.
9. Виноградов В. А. Типология / В. А. Виноградов; под ред. В. Н. Ярцевой // Языкознание. Большой энциклопедический словарь. – Изд.2-е. – Москва: Большая Российская энциклопедия, 1998. – С. 512–513.
10. Виноградов В. В. О формах слова // Виноградов В. В. Избранные труды: Исследования по русской грамматике. – Москва: Наука, 1975. – С. 33–50.

11. Вихованець І. Р. Синтетизм // Українська мова. Енциклопедія. – Київ: Укр. енциклопедія 2000-б. – С. 550–551.
12. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І. Р. Вихованець. – Київ: Наукова думка, 1988. – 256 с.
13. Вихованець І. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматика укр. мови / І. Вихованець, К. Городенська ; за ред. І.Вихованця. – Київ: Унів. вид-во “Пульсари”, 2004. – С. 65–91.
14. Гак В. Г. Языковые преобразования / В. Г. Гак. – Москва: Школа «Языки русской культуры», 1998. – 767 с.
15. Гецадзе И. О. К проблеме значения аффиксов в агглютинативных языках: (на материале иберийско-кавказских языков) / И. О. Гецадзе // Морфологическая типология и проблема классификации языков. – Москва; Ленинград: Наука, 1965. – С. 220–225.
16. Гладуш Н. Ф. Теоретична граматика сучасної англійської мови в таблицях: Навч.посібник / Н. Ф. Гладуш. – Київ: ТОВ «ВТС Принт», 2012. – 188 с.
17. Гринберг Дж. Квантитативный подход к морфологической типологии языков: Пер. с англ. // Новое в лингвистике. Вып. 3. – Москва: Изд-во иностр. лит-ры, 1963. – С. 60–94.
18. Гухман М. М. Грамматическая категория и структура парадигм / М.М.Гухман // Исследования по общей теории грамматики. – Москва: Наука, 1968. – С. 117–119.
19. Дубова О.А. Методика визначення структурно-типологічної характеристики мови / О.А. Дубова. Linguistic and social studies: information – communication – language: collective monograph. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”. 2023.
20. Дубова О. А. Типологічна еволюція морфологічних систем української і російської мов: Монографія / О. А. Дубова – Київ: Вид. центр КНЛУ, 2002. – 302 с.

21. Емельянова Н. М. Об агглютинации в эскимосском языке / Н. М. Емельянова // Морфологическая типология проблема классификации языков. – Москва; Ленинград: Наука, 1965. – С. 205–216.
22. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови: Морфологія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонДУ, 1996-б. – 437 с.
23. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова : навч.посібник для студ. вищ. навч. закл. / С. О. Караман, О. В. Караман, М. Я. Плющ [та ін.]; за ред. С. О. Карамана. – К. :Літера ЛТД, 2011. – С. 30 – 36.
24. Кацнельсон С. Д. Типология языка и речевое мышление / С. Д. Кацнельсон. – Львов: Наука, 1972. – 216 с.
25. Клименко Н. Ф. Аглютинативність в українському словотворенні / Н.Ф.Клименко // Українське мовознавство. – 1990. – Вип. 17. – С. 96–104.
26. Кобозева И. М. Обзор проблематики конференции / И. М. Кобозева // Вopr. языкознания. – 1996. – №6. – С. 16–18.
27. Ковалик І. І. Вступ // Сучасна українська літературна мова: Морфологія / За ред. І. К. Білодіда. – Київ: Наукова думка, 1969. – С. 5–31.
28. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства / М. П. Кочерган. – Київ: Вид. Центр «Академія», 2000. – 368 с.
29. Кубрякова Е. С. О формообразовании, словоизменении, словообразовании и их соотношении / Е. С. Кубрякова // Изв. АН СССР. Сер. лит. и яз. – 1976. – Т. 35, №6. – С. 514–526.
30. Кубрякова Е. С. Основы морфологического анализа (на материале германских языков) / Е. С. Кубрякова. – Москва: Наука, 1974. – 319 с.
31. Кузнецов П. С. Морфологическая классификация языков / П. С. Кузнецов. – Москва: Изд-во Моск. ун-та, 1954. – 34 с.

32. Леденев Ю. И. Язык: Учебн. пособие по курсу «Общее языкознание» / Ю. И. Леденев, Ю. Ю. Леденев. – Ставрополь: Изд-во СГУ, 2000. – 182 с.
33. Лопатин В. В. К соотношению единиц словообразования и морфологии / В. В. Лопатин, И. С. Улукханов // Единицы разных уровней грамматического строя языка и их взаимодействие. – Москва: Наука, 1969. – С. 119–132.
34. Мартине А. Основы общей лингвистики: Пер. с фрранц. / А. Мартине // Новое в лингвистике. – Вып. 3. – Москва: Изд-во иностр. лит-ры, 1963. – С. 366–566.
35. Маслов Ю. С. Введение в языкознание: Введение в языкознание: Учеб. пособие для филол. спец. унтов. / Ю. С. Маслов. – Москва: Высшая школа, 1975. – 327 с.
36. Мечковская Н. Б. Общее языкознание: Социальная и структурная типология языков: Учебное пособие для студентов филологических и лингвистических специальностей / Н. Б. Мечковская. – Москва: Флинта: Наука, 2001. – 312 с.
37. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12> (дата звернення: 17.12.2023). – Назва з екрана.
38. Ревзин И. И. Метод моделирования и типология славянских языков / И.И. Ревзин – Москва: Наука, 1967. – 299 с.
39. Реформатский А. А. Агглютинация и фузия как две тенденции грамматического строения слова / А. А. Реформатский // Морфологическая типология и проблема классификация языков. – Москва; Ленинград: Наука, 1965. – С. 64–92.
40. Реформатский А. А. Введение в языковедение / А. А. Реформатский. – Москва: Просвещение, 1967. – 542с.

41. Родионов В. А. «Тип языка», «типовой признак» (эволюция понятий лингвистической типологии) / В.А. Родионов // Изв. АН СССР, Сер. лит и яз. – 1987. – Т. 46, №3. – С. 208–220.
42. Русанівський, В.М. Структура українського дієслова / В. М. Русанівський; АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – Київ: Наук. думка, 1971. – 313 с.
43. Серебренников Б. А. К вопросу о «морфологизме» / Б. А. Серебренников // Аналитические конструкции в языках различных типов. – Москва; Ленинград: Наука, 1965. – С. 100–104.
44. Скаличка В. Асимметричный дуализм языковых единиц: Пер. с чешск. / В. Скаличка // Пражский лингвистический кружок. – Москва: Прогресс, 1967. – С. 119–127.
45. Скаличка В. К. вопросу о типологии / В. К. Скаличка // Вопр. языкознания. – 1996. – №4. – С. 22–30.
46. Смирницкий А. И. Синтаксис английского языка / А. И. Смирницкий. – Москва: Изд-во лит-ры на иностр. языках, 1957. – 286 с.
47. Смирнова Г. В. Предмет и задачи типологического языкознания: Учебное пособие / Г. В. Смирнова. – Москва: Московский государственный лингвистический университет, 2001. – 31с.
48. Солнцев В. М. Введение в теорию изолирующих языков: В связи с общими особенностями человеческого языка / В. М. Солнцев. – Москва: Восточная литература, 1995. – 352 с.
49. Солнцев В. М. Язык как системно-структурное образование / В.М.Солнцев. – Москва: Наука, 1971. – 341 с.
50. Солнцева Н. В. Проблемы типологии изолирующих языков / Н.В.Солнцева. – Москва: Наука, 1985. – 253 с.
51. Степанов Ю. С. Основы общего языкознания / Ю. С. Степанов. – Москва: Просвещение, 1975. – 271 с.

52. Суник О. П. Вопросы типологии агглюнативных языков: (к проблеме соотношения агглютинации и флексии) / О. П. Суник // Морфологическая типология и проблема классификации языков. – Москва, Ленинград: Наука, 1965-а – С. 26–64.
53. Толстая С. М. Морфология в системе славянских языков / РАН, Ин-т славяноведения / С. М. Толстая. – М.: Индрик, 1998. – 318 с.
54. Фитиалова И. Б. Некоторые проблемы аналитизма: Аналитическая грамматическая конструкция и аналитическое лексическое слово / И.Б.Фитиалова // Проблемы аналитизма в лексике: Материалы симпозиума «Аналитические конструкции в лексике». – Вып. 1 – Минск: Минск. гос. пед. ин-т иностр. яз., 1967. – С. 101–112.
55. Фіголь Н. Електронний навчальний посібник чи підручник: до проблеми визначення / Н. Фіголь // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – 2012. – № 733. – С. 53–56.
56. Фомічова В. О. Причини аморфізаційних змін у мовах різних типів : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15 – заг. Мовознавство / В. О. Фомічова ; М-во освіти і науки України, Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2017. – 17 с.
57. Халдояниди Н. Л. Сравнительная типология русского, немецкого и английского языков / Н. Л. Халдояниди. – Пятигорск: Издательство Пятигорского государственного лингвистического университета, 2001. – 153 с.
58. Чинчлей Г. С. Соотношение минимальных значимых единиц языковой структуры: (морфема, монема, темема) / Г. С. Чинчлей. – Кишинев: Штиинца, 1975. – 222 с.
59. Шаламов Ю. В. К проблеме аналитизма морфологии и синтаксиса английского языка / Ю. В. Шаламов // Лингвистические исследования. 75-летию проф. В .Г. Гака. – Дубна: Феникс+, 2001. – С. 138–149

60. Шарафутдинова Н. С. Лингвистическая типология и языковые ареалы: учебное пособие / Н. С. Шарафутдинова. – Ульяновск: УлГТУ, 2009. – 128 с.
61. Щерба Л. В. О тройном аспекте языковых явлений и об эксперименте в языкознании // Звегинцев В. История языкознания XIX – XX в очерках и извлечениях: В 2 ч. – Ч.2. – М.: Гос. уч-пед. Изд-во, 1960. – С. 301–313.
62. Щерба Л. В. Очередные проблемы языковедения / Щерба Л. В. // Языковая система и речевая деятельность. – Ленинград: Наука, 1974. – С. 39–59.
63. Ярцева В. Н. О принципах определения морфологического типа языка / В. Н. Ярцева // Морфологическая типология и проблема классификации языков. Москва, Ленинград: Наука, 1965-а – С. 109–116.
64. Яхонтов С. Е. О морфологической классификации языков / С. Е. Яхонтов // Морфологическая типология и проблема классификации языков. Москва, Ленинград: Наука, 1965. – С. 93–99.
65. Arrivé M., Gadet F., Galmiche M. La grammaire d'aujourd'hui : guide alphabétique de linguistique française. 5-е вид. Париж: Flammarion, 2010. 710 с.
66. Braun B., Doubek M. et al., DaF kompakt / B. Braun, M. Doubek – Stuttgart: Klett, 2019 – 232 p.
67. Delatour Y., Jennepin D., Léon-Dufour M., Teyssier B. Nouvelle grammaire du français. Париж: Hachette Livre, 2004. 368 с.
68. Dubois J., Lagane, R. Grammaire. Париж: Larousse, 2009. 154 с.
69. Gottstein-Schramm B. et al., Schritte neu Grammatik / B. Gottstein-Schramm., S. Kalender, F. Specht – Munchen: Hueber Verlag, 2022 – 216 p.
70. Harris Z. Structural linguistics / Z. Harris. – Chicago: Phoenix books, 1969. – 384 p.

71. Hewings, M. Advanced grammar in use / M. Hewings. Third Edition. – Cambridge: Cambridge University Press, 2013. – 295 p.
72. Jin F., Voß Ute Grammatik aktiv / F. Jin, Ute Voß 1st edition — Brelin: Cornelsen Verlag, 2013 – 256p.
73. Mauger G. Grammaire pratique du français d'aujourd'hui. 7-е вид. Париж: Librairie Hachette, 1968. 420 с.
74. Swan M., Walter C. Oxford English Grammar Course. Advanced. / M. Swan, C. Walter. – Oxford: Oxford University Press, 2015. – 348 p.
75. Thomson A.J., Martinet A.V. A Practical English Grammar / A.J. Thomson, A.V. Martinet. Third Edition. – Oxford: Oxford University Press, 1980. – 332 p.